

SPEKTRUM

Časopis zo života rímskokatolíckej farnosti Vítaz

ročník 22
Marec, Apríl 2022
číslo 3

Pôst, pozvanie na zmenu

Pôst, pozvanie na zmenu

Na začiatku pôstnej doby si môžeme položiť otázku: Kam smeruje pohľad v pôstnej dobe?

Netreba dlho rozmýšľať a pohľad na kríž nám dáva odpoveď: veď k tomu smeruje celé pôstne obdobie - k Ukrižovanému.

Ježiš je ako kompas, ktorý smeruje k nebu. Ježišovo mlčanie a zrieknutie sa seba z lásky k nám ukazujú potrebu jasnej túžby po slobode. Ježiš nás z kríža učí odvahe odriekania. Od neustálej túžby mať a vlastniť, od nášho sebeckta.

Chceme zažiť radosť z nášho vykúpenia? Práve pôstna doba a jej osvedčené skutky pokánia nás vedú k prehĺbeniu nášho vzťahu s Ježišom. Nastúpiť na cestu pravdy a pokory. Je to cesta stratiť svoj život, aby som si ho zachránil (Lk 9, 24).

Raz sa spýtali Benjamína Franklina (1706-1790), odkiaľ čerpá toľkú vytrvalosť v úsilí o dosiahnutie určeného cieľa. Vynálezca bleskozvodu mal ihneď pripravenú odpoveď: „Pozorovali ste už niekedy pri práci sochára? Sto ráz udiera na to isté miesto a aj tak nevidno ani najmenšiu trhlínu. Ale potom, na stoprvý raz kameň puká. No jednako nie ten posledný úder prináša úspech, ale predošlé privádzajú k úspechu.“

Veľa trpezlivosti a odvahy v tomto pôstnom období pri budovaní svojich čností a v boji so svojimi slabosťami. Pán je s nami. Požehnaný pôst!

d. o. Marek

meditačná snímka: M. Magda

OBSAH

Úvodník 2

KATECHÉZA

Pomôcť môže každý z nás 4

Homília na 5. pôstnu nedeľu rok C 8

Homília na veľkonočnú nedeľu rok C .. 10

Homília na 2. veľkonočnú nedeľu rok C. 11

Pohreb + Š. Magdu, Ovčie 12

NÁZORY A SVEDECTVÁ

Angelica Tiraboschi 16

Očkovat? (4. časť) 17

Pôst a zdržiavanie sa mäsa 21

Z Cirkvi 22

Vysvetlenie spôsobu sv. prijímania .. 25

SPEKTRUM MLADÝCH

Ahoj, deti! 26

Máš problém? (102. časť) 27

Trampoty v manžel. (160. časť) 28

Stalo sa, stane sa 29

Prehľad bohoslužieb 30

SNÍMKY

Titulka: M. Magda

Vnútrotná predná: M. Magda

Vnútrotná zadná: M. Magda

Vonkajšia zadná: M. Magda

A. Baloga, Ovčie

SPEKTRUM**Vydáva:**Rímskokatolícky farský úrad
vo Vítaze pre vnútornú potrebu**Za vydanie zodpovedá:**

d. o. Marek Hnat so spoločnosťou redakcie

Jazyková úprava: Anna Blizmanová**Grafika:** Martin Magda sr.**Redakčný tím:** † d. o. Ján Biroš, Marti-na Gondová, Žofia Jenčová, Mária Magdo-
vá, Monika Magdová, Peter Stašík, Melánia
Tkáčová, Zuzka Forišová, Blažej Vaščák**Kontakty:** Tel.: 051/79 16 235; 79 16 116e-mail: vítaz@rimkat.sk, spektrum@rimkat.skwww.farnostvítaz.sk

IBAN SK36 0900 0000 0050 3744 5647

Redakcia si vyhradzuje právo úpravy textov.

snímka: internet

Modlitba za mier**(na Ukrajine)****Napomeň našich otcov,****Bože nad hviezdami.****Nech trochu myslia,****čo sa stane s nami,****keď začnú vojnu****a všetky svoje hnevy****vylejú na seba.****Tie hnevy ako plevy****pokazia zem,****i nebo bude choré.****Napomeň našich otcov****Ty, tam hore.****Že sa to nescie.****Že ako Ty si svätý,****aj zem je svätá.****Veď chodia po nej deti.**

(Milan Rúfus: Nové modlitbičky)

Kostolík na Ukrajine vo filiálke Lysyčovo, farnosť Dovhe. Na jeho výstavbe sa po-
dieľal aj v blahej pamäti d. o. František Stahovec a veriaci z Vítaza.

Slovenská katolícka charita

Pomôcť môže každý z nás

Na konflikt u našich východných susedov zareagovali mnohé dobročinné a mimovládne organizácie mimoriadnymi zbierkami. Finančnú pomoc chcú smerovať najmä priamo na Ukrajinu partnerským organizáciám aj miestnym cirkvám, ktoré pomáhajú ľuďom utekajúcim v rámci Ukrajiny z najaktívnejších ohnísk konfliktu. Pomôcť môže každý z nás.

Konferencia biskupov Slovenska zároveň vyzýva reagovať na konflikt modlitbou a pôstom. „Naše srdcia nech sú otvorené pre tých, ktorí budú potrebovať pomoc. Nebojme sa podeliť, prejavme lásku. Bude to náročný čas, skúška pre všetkých,“ prihovárajú sa veriacim.

Zároveň v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou a Maltézsou pomocou Slovensko spustila registráciu, prostredníctvom ktorej budú charitní pracovníci koordinovať ubytovacie kapacity pre utečencov z Ukrajiny. Registrácia je k dispozícii na TOMTO MIESTE. (www.tkkbs.sk/registraciaubytovania)

Slovenská katolícka charita (SKCH) monitorovala situáciu na Ukrajine dlhodobo, preto bola okamžite pripravená pomôcť a hneď vo štvrtok vyhlásila zbierku na pomoc Ukrajine.

Charita sa v prvom rade snaží pomáhať na Ukrajine, kde má partnerské organizácie, s ktorými dlhodobo spolupracuje. „Na to je určená aj aktuálna zbierka, aby sme im mohli finančne pomôcť,“ hovorí generálny sekretár SKCH Erich Hulman.

Zároveň má otvorenú európsku linku na ostatné európske charitné organizácie, ktoré sú ochotné pomôcť cez susediace krajiny. V prípade migračnej vlny spolu hovorila aj o možnostiach starostlivosti o migrantov.

Práve pri tejto starostlivosti o utečencov v čase, keď budú ubytovaní v dočasných centrách, bude podľa Hulmana potrebná aj pomoc Slovákov.

Dodáva, že podobné migračné vlny majú dlhodobé dôsledky a určite bude potrebná dlhodobá starostlivosť o Ukrajincov, ktorí ušli pred konfliktom. Pomocnú ruku im budú môcť Slováci podať aj následne pri začleňovaní sa do spoločnosti.

Charita zároveň rokuje s vládnymi orgánmi, aby pomoc Ukrajine umožnili, keďže na hraniciach platia štandardné pravidlá colnej kontroly. „Máme prisľúbenú ústretovosť zo strany vlády pre materiálnu a potravinovú pomoc,“ dodáva Hulman. Aktuálne chcú pomáhať najmä na ukrajinskej strane, aby zmiernili tlak na cezhraničnú migráciu.

Prinášame prehľad zbierok a iniciatív, v rámci ktorých môžete pomôcť Ukrajincom:

Registrácia

Konferencia biskupov Slovenska v spolupráci so Slovenskou katolíckou charitou a Maltézsou pomocou Slovensko spustila registráciu, prostredníctvom ktorej budú charitní pracovníci koordinovať ubytovacie kapacity pre utečencov z Ukrajiny. Registrácia je k dispozícii na TOMTO MIESTE. (www.tkkbs.sk/registraciaubytovania).

„Drahá sestra, drahý brat v Kristovi, kvôli ozbrojenému konfliktu na Ukrajine ľudia utekajúci pred hrôzami vojny prichádzajú aj na územie Slovenska. Katolícka cirkev na Slovensku chce byť pripravená poskytnúť im pomoc, tak ako nás učí evanjelium Ježiša Krista. Preto si vás dovoľujeme požiadať o vyplnenie pripraveného dotazníka, aby sme zmapovali naše kapacity na pomoc utečencom z Ukrajiny.

Ak máte možnosť poskytnúť ubytovanie utečencom, dajte nám o nej vedieť, aby sme pomoc mohli koordinovať. Vaše registrácie bude centrálné spracovávať sekretariát Slovenskej katolíckej charity (SKCH) v spolupráci s Maltézsou pomocou Slovensko. Ich pracovníci vás budú kontaktovať. Vopred vám ďakujeme za váš čas a ochotu pomôcť našim bratom a sestrám v núdzi,“ píše v mene slovenských katolíckych biskupov Mons. Jozef Halko, predseda Rady KBS pre migrantov a utečencov.

Slovenská katolícka charita

Ukrajine pomáha od začiatku konfliktu v roku 2014, teraz vyhlásila celoslovenskú zbierku Pomôžme ľuďom na Ukrajine!.

Prostriedky zo zbierky použije na akútnu pomoc ľuďom v oblasti konfliktu, stravu, ubytovanie a zabezpečenie základných potrieb. Slovenská charita pri realizácii pomoci na mieste spolupracuje aj s ukrajinskou charitou a lokálnou Caritas Donetsk.

Do zbierky môžete prispieť online na stránke charita.darujme.sk/ukrajina alebo prevodom na číslo účtu zbierky SK93 1100 0000 0029 4546 3097, variabilný symbol 380.

Spišská katolícka charita

Tí, čo môžu ubytovať Ukrajincov, sa môžu ozvať Helene Fábryovej (0909 250 505, helena.fabryova@caritas.sk).

Pápežská nadácia ACN – Pomoc trpiacej Cirkvi

Vyhlásila zbierku na okamžitú pomoc Ukrajine. Pápežská nadácia pôsobiaca vo viacerých krajinách priľúbila Ukrajine okamžitú pomoc vo výške 1 milión eur, do tejto zbierky sa môžu zapojiť aj Slováci.

Finančná pomoc bude využitá výlučne na pomoc priamo v ukrajinských regiónoch. „Kostoly a farnosti sú pripravené na príchod utečencov. Kňazi, rehoľníci aj laici prešli kurzami prvej pomoci, aby mohli pomáhať zraneným. Cirkvi v krajine sa na situáciu pripravovala už týždne, hoci dúfala v mierové riešenie,“ uvádza nadácia.

Z finančnej pomoci sa nakúpi jedlo, voda, zdravotnícky materiál a zabezpečí úkryt pre ľudí, ktorí utekajú pred vojnou.

Svoj príspevok môžete poslať online na darovacej stránke alebo prevodom na číslo účtu zbierky SK09 0900 0000 0051 2133 9396, do poznámky uveďte „Pomoc Ukrajine“.

Depaul Slovensko

Nezisková organizácia Depaul Slovensko, ktorá sa venuje hlavne pomoci ľuďom bez domova, reaguje na prosby svojich ukrajinských kolegov a vyhlásila krízovú zbierku. Depaul Ukrajina pôsobí Depaul Ukrajinou v Charkove, Kyjeve, Odese a Ivano-frankovskej oblasti.

„Náš kolega a dobrý priateľ Vitalij (zakladajúci člen Depaul Ukrajina) nás poprosil o finančnú zbierku, ktorá bude smerovať našim susedom na potreby základnej pomoci (potravínových balíčkov, zdravotného materiálu a pod.),“ komentovala vyhlásenie zbierky organizácia.

V prípade zhoršenia situácie a prerušenia kontaktu s kolegami z Ukrajiny použije Depaul Slovensko vyzbierané prostriedky na pomoc ukrajinským utečencom na Slovensku.

Zbierku môžete podporiť na darovacej stránke.

Kto pomôže Ukrajine

Veľká výzva, v rámci ktorej sa spojilo viac ako tridsať neziskových mimovládnych organizácií, je nielen prejavom túžby pomôcť, ale aj prejavom solidarity naprieč celým občianskym sektorom.

„Stojíme za Ukrajinou ako suverénnym štátom a vyjadrujeme našu solidaritu ukrajinským občanom, ktorí konfliktom najviac trpia. Sme pripravení poskytnúť pomoc všetkým, ktorí sa následkom konfliktu ocitli v ohrození,“ vyhlásili iniciátori výzvy.

Financie zo zbierky budú použité primárne na humanitárnu pomoc na Ukrajine, v prípade ďalšej eskalácie aj na pomoc Ukrajinkám a Ukrajincom, ktorí budú hľadať bezpečie na Slovensku. Pomôžu zabezpečiť potravinové balíčky s múkou, olejom, soľou a cukrom, hygienické balíčky s plienkami alebo lieky a iné zdravotnícke potreby.

Do zbierky sa môžete zapojiť prostredníctvom darovacieho portálu donio.sk.

Ministerstvo vnútra SR

Rezort vnútra zriadil kontakty, na ktoré sa môže verejnosť obrátiť v prípade záujmu pomôcť Ukrajincom utekajúcim pred vojnou. Informovalo o tom tlačové oddelenie Ministerstva vnútra (MV) SR. Ľudia môžu poskytnúť pomoc prostredníctvom mailu pomocpreukrajinu@minv.sk alebo telefonicky na čísle +4212/48 59 33 12.

Kontakty podľa MV slúžia na nahlasovanie materiálnej pomoci, ako šatstvo, oblečenie, hygienické potreby vrátane plienok pre deti, potraviny a podobne, a ponuky ubytovania.

Zbierky vyhlásilo ešte mnoho iných organizácií, ktoré sa dlhodobo venujú pomoci ľuďom v núdzi, nájdete ich kdekoľvek na internete. Pri výzvach sa vždy pýtajte, kam chce organizácia peniaze poslať.

Veľké zbierky prepojené na miestnych ľudí môžu pomáhať najadresnejšie a najrýchlejšie.

Výzva na psychologickú pomoc

Špeciálnu formu pomoci hľadá Linka dôvery Nezábudka, ktorá intenzívne vníma potrebu psychologickéj podpory a krízovej pomoci pre ľudí hovoriacich po ukrajinsky. Nezábudka hľadá psychológov a psychiatrov, ktorí ovládajú ukrajinský jazyk.

„Ak by ste boli ochotní poskytovať diaľančné psychologické poradenstvo a krízovú intervenciu ľuďom z Ukrajiny na krízovej linke, ozvite sa nám prosím cez dotazník,“ vyzýva Nezábudka.

Odborníci s potrebným vzdelným ochotní pomôcť sa môžu prihlásiť prostredníctvom dotazníka.

Zdroj: Svet kresťanstva (publikované so súhlasom redakcie)

Aktualizované (doplnená iniciatíva KBS)

Košický arcibiskup metropolita Mons. Bernard Bober navštívil hranicu s Ukrajinou

Košice 5. marca (TK KBS) Košický arcibiskup metropolita Mons. Bernard Bober v piatok 4. marca navštívil hranicu s Ukrajinou. Zaujímal sa o dianie a bezprostrednú pomoc, ktorú zabezpečujú prevažne dobrovoľníci z rôznych inštitúcií a organizácií. „Oslovuje ma tá spontánnosť našich ľudí, vynaliezavosť a ochota slúžiť a to je veľmi vzácné. Vidím tu Červený kríž, charitných dobrovoľníkov, či pomocníkov od Maltézskeho rádu, ktorí prichádzajú s dobrou logistikou a to treba podčiarknuť, lebo je to dôležitá vec, vedieť správne koordinovať tieto práce. Ďakujem všetkým tým, ktorí tu stoja s vysielacmi, prihovárajú sa, aby našli odpovede na otázky a nasmerovali všetkých, ktorí prichádzajú na Slovensko. Ďakujem im, že sa takýmto spôsobom starajú o ubiedených ľudí, ktorí si zachraňujú svoj holý život. Tu v Slemenciach je to kľudnejšie oproti hranici vo Vyšnom Nemeckom, kde je to živšie,“ povedal.

Slovenskí biskupi vyzývajú k modlitbe za Ukrajinu a prejavujú úprimné poďakovanie všetkým, ktorí pomáhajú Ukrajincom, ktorí musia hľadať útočisko a existenčné riešenie mimo hraníc svojej krajiny. Vojna sa stala realitou a verte, že nešťastie je na Ukrajine,“ dodal arcibiskup Bober.

Hraničný prechod Vyšné Nemecké; snímka: J. Kmec

Hraničný prechod Veľké Slemence; snímka: J. Fabian

Vatikán 7. marca (RV) Pri poludňajšej modlitbe v nedeľu 6. marca pápež František opäť dôrazne vyzval ukončiť vojnové útoky na Ukrajine, aby sa poskytla humanitárna pomoc obyvateľom a prešlo sa k rokovaniu a dodržiavaniu medzinárodného práva. Uistil o ochote Svätej stolice urobiť všetko pre skončenie vojny a poďakoval všetkým, ktorí prijímajú utečencov. Svätý Otec vyslovil vďaku aj novinárom, ktorí napriek riziku prinášajú správy z prvej ruky.

Na Námestí sv. Petra sa na modlitbu Anjel Pána zhromaždilo okolo 25 tisíc ľudí, viacerí s ukrajinskými vlajkami alebo symbolmi mieru v rukách. V zamyslení nad evanjeliom Prvej pôstnej nedele pápež František povzbudil veriacich k jasnému postoju voči zlu, so zásadou nenechať sa vtiahnúť diablom do rozhovoru. Poukázal na vzor Ježiša, ktorý bol sám vystavený pokúšaniam diabla na púšti: „Proti diablu sa stavia Božím slovom, ktoré je silnejšie ako diabol a tak víťazí nad pokušením.“

Výzva na urýchléné skončenie vojny na Ukrajine

Po spoločnej modlitbe Anjel Pána, modlitbe za zosnulých a udelení požehnania vyslovil pápež osobitnú výzvu za mier na Ukrajine.

„Drahí bratia a sestry, na Ukrajine tečú rieky krvi a sĺz. Nejde len o vojenskú operáciu, ale o vojnu, ktorá rozsiera smrť, ničenie a biedu. Stále rastie počet obetí, rovnako ako ľudí na úteku, najmä matiek a detí. Potreba humanitárnej pomoci v tejto sužovanej krajine z hodiny na hodinu dramaticky narastá.

Dôrazne vyzývam, aby boli skutočne zabezpečené humanitárne koridory a aby bol zaručený a uľahčený prístup pomoci do obliehaných oblastí na poskytnutie životne dôležitej pomoci našim bratom a sestrám, utláčaným bombami a strachom.

Ďakujem všetkým, ktorí prijímajú utečencov. Predovšetkým naliehavo prosím, aby sa ukončili ozbrojené útoky a zvíťazilo rokovanie a aby zvíťazil aj zdravý rozum. A nech sa opäť začne dodržiavať medzinárodné právo!

Chcel by som tiež poďakovať novinárkam a novinárom, ktorí na zabezpečenie informovania vystavujú riziko svojej životy. Ďakujeme vám, bratia a sestry, za túto službu! Službu, ktorá nám umožňuje byť blízko drámy tohto obyvateľstva a umožňuje nám posúdiť krutosť vojny. Ďakujem vám, bratia a sestry.

Svätá stolica je pripravená urobiť všetko, aby napomohla tomuto mieru. V týchto dňoch išli na Ukrajinu dvaja kardináli, aby slúžili ľuďom a pomáhali im. Kardinál Krajewski, almužník, aby priniesol pomoc núdnym a kardinál Czerny, prefekt ad interim Dikastéria pre integrálny ľudský rozvoj. Táto prítomnosť dvoch kardinálov je prítomnosťou nielen pápeža, ale celého kresťanského ľudu, ktorý sa chce priblížiť a povedať:

Vojna je šialenstvo! Zastavte sa, prosím! Pozrite na túto krutosť!“

KATECHÉZA

Homília na 5. pôstnu nedelu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

Nikto z nás nemá právo súdiť iného

Drahí naši čitatelia, homílie na začiatok pôstneho obdobia nájdete už v predchádzajúcom čísle nášho časopisu Spektrum. Uverejnili sme to zámerne pre tých, ktorí už nemôžu byť osobne účastní na svätých omšiach.

Milí veriaci,
v dnešnom evanjeliu z piatej pôstnej nedele vidíme, ako farizeji hľadali zámienku, ako Ježiša podchytiť v reči a ako ho obžalovať. Kvôli tomu predviedli ženu, prichytenú pri cudzoložstve. Pán Ježiš sa mal vyjadriť k jej prípadu. Oslobodiť ju, alebo odsúdiť... podľa Starého zákona na ukameňovanie. Situácia bola veľmi zložitá.

Ak Pán Ježiš odsúdi cudzoložnú ženu, stratí povest milosrdného dobráka, ktorý všetkým prikazuje všetko odpustiť, bude tak protirečiť svojmu vlastnému učeniu. Príde o obľubu a dôveru u ľudí, dokonca sa môže dostať do konfliktu s vládnucimi Rimanmi, ktorí si vyhradili trest smrti pre seba. Ak ju neodsúdi, poruší Mojžišov zákon a farizeji budú môcť presvedčiť celý národ, že ten, čo nezachováva Zákon, nemôže byť od Boha a nemožno ho preto rešpektovať ako proroka.

Preto dotlačili hriešnicu až k Ježišovi a obidvoch, Ježiša aj cudzoložnicu, uzavreli do kruhu. Už si mädli ruky a žmurkali na seba, plní zlej radosti nad tým, ako šikovne dostali Učiteľa do pasce. Kristus v tomto prípade nemohol ani napravo, ani naľavo. Zohol sa teda k zemi... A keď čosi napísal prstom do piesku, narovnal sa a povedal: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej

kameň!“

Ak je pravda, ako sa o tom domnieva najväčší znalec Svätého písma sv. Hieronym, že Pán Ježiš vpišoval do piesku mená a hriechy tých, čo už-úž dvíhali ruky s kameňmi na tú nešťastnicu a títo mužovia čítali svoje mená, dátum toho istého hriechu a meno ženy, s ktorou zhrešili, je len prirodzené, že zlomyseľný kruh okolo zahanbenej ženy začal rednúť.

Písmo hovorí: „Povychádzali jeden za druhým, počnúc od najstarších.“ A tak náš Pán rozohnal žalobcov a obhájil obžalovanú bez toho, aby porušil Zákon. Zachoval si svoju milosrdnú dobrotu bez toho, aby ublížil spravodlivosti. A okrem toho dal týmto svojím počínaním farizejom všetkých vekov veľké ponaučenie, ktoré si aj my dobre vpišme do pamäti, lebo v tejto evanjeliovej stati ide hlavne o túto lekciu: totiž, že nikto z nás nemá právo súdiť iného, pretože sme všetci hriešni. Nikto nemá také silné ruky, aby vládol hodiť do blížneho kameň, ak si dobre uvedomí svoj vlastný hriech...

Keď sa postavíme do ohováračského kruhu okolo kohosi a spomenieme si na Kristovu blízkosť, budeme sa po jednom vytrácať, počnúc tými najstaršími, ktorí majú buď najviac hriechov alebo najviac rozumu a preto aj najviac dôvodov hanbiť sa a zmiznú. A kto sa nevzdá tohto falošného nároku

súdiť, aj keby nemal nič na duši, stáva sa práve tým vinný. A podľa Kristovho hodnotenia súdiť niekoho nie je malým hriechom. Ale ak by sme predsa len mali na to chuť, začnime vždy od seba a zrazu nás to prejde.

Len jedinému je dovolené súdiť - Kristovi, lebo len on je bez hriechu. Ale všimnime si ho: odkladá súd až do smrti. Vie totiž, že kým žijeme, ešte sa môžeme zrehabilitovať, opraviť, preto radšej odpúšťa a to aj takej, akú mu priviedli. Keď Kristus obhajuje hriešnicu, neobhajuje jej hriech. Hriech zostáva vždy hriechom, je to urážka Boha. Pán Ježiš iba popiera ľudom právo súdiť hriešnicu, hriešnika. To je pre nás ponaučenie aj výstraha! Ale aj radostná nádej!

V dnešnom evanjeliu sa stretávame s trojakým faktom: hriechom človeka, odsúdením ženy ľuďmi a Kristovým odpustením. Uvedomme si, že všetci hrešíme, radi a často odsudzujeme blížnych a aj napriek tomu nám Spasiteľ odpúšťa. Sme však hodní odpustenia, keď my odpustiť nechceme?

Veď aj nám sa môže hocičo prihodiť. V takomto prípade nás Pán zastáva pred ľuďmi príkazom: „Nesúďte...“ a pred Bohom milosrdnou prosbou o zhovievavosť. Poďakujme mu za tento postoj k hriešnikom najmä tým, že sa raz navždy vzdáme domnelého nároku súdiť ich, súdiť blížneho. Amen.

Ženy a deti na hraničnom prechode Veľké Slemence; snímka: J. Fabian

Ženy a deti na hraničnom prechode Veľké Slemence; snímka: J. Fabian

KATECHÉZA

Homília na Veľkonočnú nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Bratia, aj vy ste boli vzkriesení zároveň s Kristom!“

Milí veriaci,
všimnime si Máriu Magdalénu pri hrobe, ako nám o nej rozpráva dnešný úryvok z Jánovho evanjelia. Išla k hrobu len kvôli mŕtvemu telu Ježiša. Nedá sa veru povedať, žeby zmyslom jej cesty k Ježišovmu hrobu bola viera v Ježišovo poslanie. Veď Magdaléne pri pohľade do prázdneho hrobu nenapadlo nič lepšie ako to, že telo bolo ukradnuté a odnesené kdesi preč. Bola to však láska a vernosť Magdalény, ktoré ju priviedli ku hrobu ešte ráno po sobote. A práve táto láska spôsobila, že Magdaléna bola v pravú chvíľu na pravom mieste a ako prvá prežila stretnutie so vzkrieseným Ježišom a ako prvá o tom povedala všetkým ľuďom, vrátane jedenástich apoštolov. Našla viac, ako hľadala.

Tu si položíme prvú otázku: Keď dokázala Magdaléna obstáť vo svojej vernosti a byť na svojom mieste kvôli mŕtvemu telu Ježiša, o čo viac by malo platiť o nás, že budeme každé nedeľné ráno na svojom mieste tam, kde ide o Ježišovo živé Telo, ktoré tvoríme a ktoré prijímame? My už totiž vieme viac ako Magdaléna, ktorá šla k prázdnu hrobu za ranej tmy veľkonočného rána. My predsa vyznávame: „Tretieho dňa vstal z mŕtvych a opäť príde vo svojej veľkej sláve na konci čias.“ My predsa počujeme Pavlovu záväznú výzvu: „Bratia, aj vy ste boli vzkriesení zároveň s Kristom!“

Ako by asi vyzeral život kresťanov, keby bola táto skutočnosť určujúca úplne pre všetko naše zmyšľanie a ko-

nanie, pre každý náš životný postoj? V úryvku dnešného evanjelia je aj iná drobnosť, ktorú povrchný čitateľ alebo poslucháč prejde bez povšimnutia. Apoštol sv. Ján si všimol, že v prázdnom hrobe sú pohrebné plátna, ale šatka z Ježišovej hlavy bola zvinutá na inom mieste. Naozaj maličkosť, detail. A my vieme, že Boh v každom detaile, v každej maličkosti svojho stvorenia aj svojho Slova vie, čo chce.

Predstavme si, že by bola táto šatka voľne pohodená na zemi. To by si mohli učenici naozaj myslieť, že mŕtvolu bola ukradnutá, že tí, ktorí ju vzali sa v svojom náhlení vôbec nezdržovali takou bezvýznamnou vecou, akou je nejaká šatka. Ale tá malá bezvýznamná vec neraz významne svedčí. Pán Ježiš necháva za sebou stopy, ktoré legitimujú jeho božský pokoj, zákon a poriadok aj v tom najmenšom detaile. Sv. Ján si to všimol a je zaujímavé, že práve týmto popísaním detailu o zvinutej šatke dodáva, že UVERIL!

Tento fakt je vefavravnný. Naznačuje nám snáď, aby svet uveril, že je potrebné, aby sme svoju vieru v živého Krista dokázali vtlčiť aj do tých najmenších vecí, úloh, postojov svojho života. Veľké slová alebo gestá sú vždy neverohodné. Máme sa skôr snažiť o to, aby aj to najmenšie v našom živote bolo „dotiahnutým svedectvom.“

V úryvku dnešného evanjelia nájdeme aj zmienku o odvalenom kameni na hrobe. Nenapadlo vám, že Ježiš žiadny odvalený kameň nepotreboval? Veď po vzkriesení vchádzal zatvorenými dverami. Ako by tu šlo o ur-

čité dohovorené znamenie vyjadrujúce, že Ježiš si priamo praje, aby sa niečo na jeho hrobe viditeľne a hmatateľne pohlo.

Pred mnohými rokmi vyšla niekde v Európe v záplave teologickej literatúry kniha s názvom Stane sa Cirkv Božím hrobom? Človek sa až zachveje nad smelosťou obyčajnej otázky. Či nám nedal Ježiš záruku, že pekelné brány ju nepremôžu a že On bude s nami až do konca sveta? Samozrejme, ale na druhej strane vieme, aké prekážky môže Bohu klást aj naša ľudská slabosť. Ako naša neláska, vlažnosť, ľahostajnosť, neúprimnosť, zbabelosť a iné bremená hriechov môžu svetu zahmlieť a spochybniť to najvzácnejšie poslanstvo, ktoré Ježiš zveril Cirkvi k záchrane sveta.

Preto bude potrebné, aby sme pri spytovaní svedomia nezabudli ani na tieto otázky: Nie som aj ja hrobom mnohých Božích milostí? Kolkokrát už Ježiš vošiel do mojej duše vo sviatosťach? Dovoľujem mu, aby vystúpil z mojej duše v ústrety tým druhým, s ktorými žijem, s ktorými sa stretávam, ku ktorým On túži práve skrze mňa preniknúť? Neleží aj na mojom srdci kameň zatvrdlosti, ktorý spôsobuje, že Pán Ježiš síce vchádza, ale zostáva u mňa uväznený a pochovaný? Kiežby sa to nikdy nestalo. A keď sa budeme cítiť slabí a pýtať sa: Kto nám pomôže odvaliť ten kameň?, vtedy nech príde tvoja pomoc z neba, Pane, ktorá ním pohla. Teraz, ako aj vtedy, keď to prvýkrát vyslovila Mária Magdaléna, keď uvidela prázdny hrob. Amen.

KATECHÉZA

Homília na 2. veľkonočnú nedeľu, rok C
z prípravy kňaza + Jána Biroša

„Blahoslavení, ktorí nevideli a uverili“

Milí veriaci,

Veľká noc sa v novinách označuje za sviatky jari. Z jarných chvíľ sme si veľa neužili, ale predsa, jar, nový život nakoniec prichádza na svoje. Snežienky sa statočne tlačia k svetlu aj cez záveje snehu, jelše sa už červenajú naliatymi pupencami, púčikmi, vrabce sme lo pokrikujú, škvránok spieval aj nad bielym poľom. Raz za rok by sme sa mali všetci zastaviť nad mocou života, ktorý víťazí nad smrťou zimy, raz za rok by sme sa mali schýliť nad nehou sedmokrásy v tráve a žasnúť..., raz za rok by sme si mali dôkladne uvedomiť: oplatí sa veriť v život, lebo život víťazí, nech je zima akokoľvek úporná a tuhá.

Nie je ľahké veriť na život. My totiž prevažne žijeme v tieni plížiacej sa zimy, v tieni prikrádajúcej sa smrti. A sme v nebezpečenstve, že budeme vidieť iba tú zimu, len smrť všade okolo seba, že stratíme životný elán, životný optimizmus, dôveru. Je okolo nás príliš mnoho zloby, nezmyslov a smrti. Dôvodov na optimizmus človek nemá nazvyš. A uprostred tejto ľudskej situácie prichádza kresťanská zvesť o Ježišovi. Rozprávania zároveň smutné, ale aj veselé. Rozprávania, ako bol Ježiš dobrý ku všetkým, ako žil len pre iných, ako bol šťastím pre každého, kto sa s ním stretol. Ale to šťastie malo krátke trvanie - smrť všetko zničila. A teraz zaznieva uprostred smrti hlas života: „Poko-

vám!“ Hlas radosti znie uprostred nešťastia: „Videli sme Pána, žije!“

Čo to tu hovoria? Ako tomu máme rozumieť? Tento Syn sa po celý život spoliehal na svojho nebeského Otca a aj pri umieraní sa modlil s veľkou dôverou: „Otče, do Tvojich rúk porúčam svojho ducha.“ A zostal živý v rukách živého Boha. Smrť sa rozbila pred mocou živého Boha ako sa sneh rozplynie na jar pred teplými lúčmi slnka. Ale dnešné evanjelium svedčí, že týmto obrazom nie sú zodpovedané všetky otázky. Tomáš a jeho požiadavka: chcem to vidieť, chcem sa hmatateľne presvedčiť, chcem dôkazy! Toto všetko ide ľudskými dejinami ďalej, stále. Pokiaľ tento nový veľkonočný život neuvidíme hmatateľne, nevieme uveriť, že je možné zmrieť a žiť. Tomáš uvidel, dotkol sa rán a uveril. Ako je potom možné uveriť nám, keď už nemáme možnosť vidieť medzi nami Ježiša živého, hmatateľne? Je to možné, musí to byť možné, inak by to po nás Pán Ježiš nepožadoval: „Blahoslavení, ktorí nevideli a uverili (uveria).“

Odpoveď nájdeme v spôsobe, akým žije Pán Ježiš ďalej. Povedal, že bude tam, kde budú dvaja alebo traja v jeho mene pohromade. Teda, žije v našom zhromaždení, môžeme ho tu vidieť v tvárach bratov a sestier, tu ho môžeme počuť, keď počúvame jeho evanjelium, naše srdce tu môže zahorieť ako srdcia emauzských učeníkov. Hovoril, že bude žiť vo všetkých chudob-

ných, slabých, nemocných, odstrčených na celom svete. Dotýkame sa jeho, keď im slúžime. Rozumiete? Keď sa doma staráte o chorú babičku, vtedy slúžite Kristovi. Keď sa matka s láskou stará o svoje dieťa, preukazuje tak Ježišovi starostlivosť a lásku. Keď idete navštíviť dedka do domova dôchodcov, to idete navštíviť osamelého Ježiša. Keď povieť dobré slovo zarmútenému, poradiť bezradnému, povzbudíte strápeného - to tešíte Ježiša.

Je pravda, že emauzským učeníkom niečo bránilo, že Ježiša nemohli hneď rozpoznať. Aj nám čosi bráni, lebo ho nepoznávame v ľudoch okolo seba. Ani Mária Magdaléna so všetkou svojou ženskou jasnozrivou láskou nepoznala, že je to Pán, ale nakoniec počula, ako ju zavolať jej menom: Mária! A od vtedy Ho už poznala. My oproti učeníkom, Magdaléne a apoštolom máme k dobru prítomnosť Cirkvi, mystického Ježišovho tela medzi nami. V nej, v jej sviatostiach, v jej živote, pod jej vedením sa môžeme spoľahlivo dohmetať viery v Ježiša.

To je teda aj naša veľkonočná viera. Aj ja počujem na záver svojho veľkonočného hľadania ako ma Pán volá menom. Mojím menom. A tak sa potom viera zmení na istotu: „Pán môj a Boh môj si ty!“ Povstaňme teda k veľkonočnému vyznaniu: Veríme Pane, chceme veriť, podopri, posilni nás v našej maľovernosti! Blažení tí, ktorí nevideli a predsa uverili. Amen.

Vážení čitatelia. Pred nedávnom sme sa rozlúčili so zosnulým bratom Štefanom Magdom z Ovčia. Bol to človek s veľkým srdcom a oddaný hasič. Pri tejto príležitosti Vám chceme priblížiť cez príhovory jeho život.

Vážená smútiaca rodina, vážené smútočné zhromaždenie, život každého človeka je ohraničený smrťou ako deň 24. hodinou. V nedeľu, žiaľ, odšla nášmu kamarátovi hasičovi Štefanovi tá jeho 24. hodina.

Keď sa dnes s Tebou, náš ujo Magda, ujo Pišta a náš kamarát, hasič, vrchný inšpektor Štefan lúčime, neostáva nám nič iné, len si zaspomínať na dni a roky spolupráce s Tebou a na Tvoju prácu... Nikto z nás, ktorí sme tu dnes k tebe prišli, určite nemyslel na to, že posledné stretnutie s tebou bude skutočne tým posledným...

Zhasla svieca tvojho života, dotieklo srdce a stíchol tvoj hlas... Dotieklo srdce, ktoré bilo v hrudi človeka, no žilo pre ostatných. Tvoj život v tejto obci, kde si sa narodil a vyrastal, zanechal po sebe nezameniteľnú stopu. Stopu, ktorá tu ostáva pre ďalšie generácie. Tvoje srdce zvlášť bilo a žilo pre potreby ostatných v akejkoľvek núdzi. Zvlášť si to svojím konaním a svojím životom dokazoval práve cez tebe najbližšiu činnosť, a to prácou v Dobrovoľnom hasičskom zbore a v Dobrovoľnej požiarnej ochrane Slovenskej republiky, kde si už ako mladý chlapec v krúžku mladých hasičov v roku 1971 reprezentoval Východoslovenský kraj na celoštátnej súťaži vo Veľkých Karloviciach. V roku 1974 si vystupoval už ako riadny člen doterajšej Dobrovoľnej požiarnej ochrany Slovenskej republiky, ktorej si ostal verný až doteraz vo svojom Dobrovoľnom hasičskom zbore, kde si ako predseda vykonával svoju funkciu krásnych 40 rokov.

Tie roky neboli vždy ľahké a sám si to mnohokrát vravel. No pri stretnutiach s tebou bolo cítiť z teba odhodlanie a chuť pracovať aj v tých najťažších situáciách. Bol si neoblomným človekom s pevným postojom a zmyslom pre spravodlivosť. Dôkazom toho bola aj tvoja práca, zvlášť s mládežou, ktorej si odovzdával všetko to, čo si sa za tie roky naučil. Odovzdával si im svoje skúsenosti, rady, postrehy, ale aj svoj zápal pre hasičskú prácu. Tvoj zápal sa pretavoval aj v práci pre okrsok, kde si ťa už v roku 1980 zvolili za referenta mládeže. Neskôr za okrskového strojníka a od roku 1991 si vykonával nepretržite funkciu okrskového inštruktora, kde si svoje znalosti a dlhoročné skúsenosti odovzdával mladšej generácii mimo svojho hasičského zboru. Jednoducho všade tam, kde ťa o pomoc a radu požiadali.

Štefan si svoje znalosti a vedomosti v tejto oblasti stále zvyšoval, hlavne účasťou na kurzoch a školeniach. V roku 1979 absolvoval kurz strojníkov, v roku 1987 kurz predsedov DHZ a v roku 2006 úspešne absolvoval diaľkové štúdium na Odbornej škole DPO SR v Martine. Bol držiteľom odznaku Hasič I. stupňa a Vedúci mládeže II. stupňa. Ako skúseného hasiča si ho členovia zvolili aj do významných funkcií Okresnej organizácie DPO Prešov. Dlhé roky bol členom pléna Územnej organizácie, od roku 2007 členom predsedníctva Územnej organizácie a v rokoch 2002 - 2007 bol zvolený za člena Snemu DPO SR. Za svoju dlhoročnú prácu na poli požiarnej ochrany bol ocenený nielen ďakovnými listami, ale aj medailami. Bol držiteľom medaily Za príkladnú prácu, Za zásluhy, Za zásluhy o výcvik, Za mimoriadne zásluhy a v roku 2018 mu bol udelený najvyšší titul Zaslúžilý

člen Dobrovoľnej požiarnej ochrany.

Zmlkol tvoj hlas. Hlas, ktorý nám tu určite bude chýbať. Hlas, z ktorého sme v akejkoľvek situácii nepočuli slovo nie, nedá sa, neviem... Hlas, ktorý vychovával generácie hasičov a odovzdával im cenné skúsenosti pri rôznych cvičeniach, akciách, súťažiach, schôdzach, zasadnutiach. Hlas, ktorý vedel povzbudiť, podporiť, pomôcť, no aj správne pokarhať. Nikdy nezabudnem, ako si sa stále na mňa v začiatkoch pri zasadnutiach výboru územnej organizácie zamračil a spolu s Palkom Filakovským si svojím hlasom povedal: „Jaký som ti ja starý“, keď som Vás takto familiárne nazýval...

Hlas, ktorý keď zaznel, aj ten posledný hasič spozoroval. Častokrát sme tento hlas rešpektovali pri súťažiach, zvlášť pri disciplíne mladých hasičov útoku CTIF, kde si pôsobil dlhé roky ako skúsený hlavný rozhodca. Neoblomný človek s rázovitým postojom, ktorý aj napriek tomu, že musel dať trestné body, vedel hneď obratom podporiť a poukázať na chybu, ktorá sa stala. Ne-

otočil si sa nikomu z nás chrbtom, čoho dôkazom je aj zástup hasičov a ľudí, ktorí za tebou po cenné rady a pomoc chodili. Nielen z prešovského okresu, ale dovoľm si povedať, že z celého prešovského a košického kraja.

Nerobil si nikdy rozdiely, ale snažil si si nájsť cestu ku každému. Aj ja ďakujem, že si mi v mojich začiatkoch pomáhal, podporoval ma a správne viedol, keď to bolo potrebné. Ďakujem za tvoje povzbudivé slová a za tvoj prežitý život, ktorý je pre mnohých nás inšpiráciou a vzorom.

Tvoje zaniechanie a neoblomnosť pre túto prácu sa pretavilo aj do výstavby novej hasičskej zbrojnice. Nikdy nezabudnem, s akou hrdosťou si opisoval začiatky tejto výstavby. Tri najdôležitejšie budovy v strede obce: Obecný úrad, kostol a hasičská zbrojnica... Kolkokrát ťa diaľto pôjdeme, vždy si spomenie-

me na teba, Štefan. A nová hasičská zbrojnica bude toho dôkazom... Chlapci, v túto chvíľu sa obracia- me aj na Vás. Dokončte túto budo- vu s takou hrdosťou, aj s takou po- korou a odhodlaním, ako si to prial náš Štefan.

Štefan, ďakujeme ti za tvoju obe- tavú prácu pre Dobrovoľnú požiari- nu ochranu. O starostlivosť budo- vy Územnej organizácie v Prešove, kde bolo treba kedykoľvek opraviť, vymeniť, stačilo dvihnúť telefón ale- bo spomenúť pri tvojom príchode a hneď sa dali veci do poriadku. A aj keď si už nemohol, predsa si si na- šiel niekoho, kto to pod tvojím do- hľadom urobil. Vychoval si si po ro- koch ďalšiu generáciu hasičov v ro- dnej obci. Hasičov, na ktorých si bol právom hrdý. Hasičov, na ktorých si sa vedel spoľahnúť. Hasičov, ktorí ponesú tvoju pochodň ďalej s hr- dosťou a obetavosťou.

Hovorí sa, že žiaden človek nie

je nenahraditeľný. Žiaľ, v túto chvíľu musíme uznať, že nie je tomu tak. Ty si pre nás nenahraditeľným člo- vekom. Veľmi ťažko sme sa zmiero- vali a zmierujeme so skutočnosťou, že naše stretnutia nebudú obohate- né o tvoju prítomnosť. Veľmi ťažko sa zmierujeme s tým, za kým pôj- deme o radu o pomoc, keď ju bu- deme potrebovať... Určite však vie- me, že kedykoľvek ťa budeme potre- bovať, budeš pri nás a budeš dávať na nás pozor tam zhora, z nášho ha- sičského neba.

Ak by si nám mohol povedať čo i len jednu vetu, pevne verím, že by si nás povzbudil práve týmito slova- mi: „Neplačte nado mnou, len po- koj mi prajte. Za mňa sa modlite a na mňa pamätajte.“

Zbohom, náš kamarát, hasič Šte- fan, Dovidenia v nebi!

Ing. Marek Angelovič

predseda Územnej organizácie Dobro- volnej požiarnej ochrany Prešov

snímka: M. Magda

Príhovor starostu obce Ovčie

Drahý Štefan,

ďakujeme ti za všetku námahu, ktorú si vo svojom plodnom živote vynaložil pri uskutočňovaní našich spoločných cieľov. Statočná a svedomitá práca, ktorou si prispieval k rozvoju obce a obzvlášť DHZ Ovčie bude nám vždy príkladom a povzbudením.

História hasičstva je spätá s priezviskom Magda. Tvoj otec bol predsedom DHZ a od roku 1979 doteraz bol si predsedom práve ty. Boli to krásne prežité chvíle, no boli aj ťažké chvíle, keď sme niekoľkokrát zvolávali schôdzu hasičov, no nikto nemal záujem. No pred pár rokmi sa dala dokopy super partia chlapcov, ktorí ti dali tú pravú vzpruhu do ďalšieho napredovania DHZ v našej obci. Bol si im príkladom, radcom a učiteľom. Tie nádherné predstavenia techniky, výstrojov a postupov hasičov pre naše detičky na ihrisku sú nezabudnuteľné. Vedel si s nadšením rozprávať o každej jednej hasičskej pomôcke.

Nedávno sme oslavovali 100 rokov Hasičského zboru tu u nás v obci. Ďakovali sme Ti za všetko. Kto by si pomyslel, že o necelé tri roky sa budeme s Tebou lúčiť. Náhla choroba a rýchly spád nás zaskočili. Ešte pred pár dňami si pri mojej návšteve chcel ísť na predsedníctvo požiarnej ochrany do Prešova, stále si mal túžbu byť aktívny, hoci telo už vypovedalo službu.

Tvojím posledným dielom, tvojím snom bola výstavba hasičskej zbrojnice. Je mi veľmi ľúto, že naše spoločné dieło, hasičskú zbrojnicu, neuvidíš dokončenú. Strávil si veľa hodín, aj dní pri jej výstavbe. Obetoval si všetok svoj voľný čas, námahu a úsilie. Chcem pripomenúť, že v určitých rokoch si pôsobil aj ako poslanec obecného zastupiteľstva.

Za všetko, čo si vykonal, za všetku Tvoju prácu, ktorá po Tebe ostáva v obci, aj za reprezentovanie mimo obce Ti patrí uznanie a naše úprimné poďakovanie.

Skláňame sa pred Tebou a pred Tvojím životným dielom. Sľubujeme, že na Tvoju prácu nikdy nezabudneme. Tvoja pamiatka v nás bude žiť, pokiaľ my budeme žiť. Zakončíme tento príhovor modlitbou hasičov:

Nech kdekôľvek požiar planie, ja splním svoju povinnosť.

Životy spasiť, Pane, daj že mi síly dosť.

V náručí vyniesť dieťa, kým ešte nevyprší čas,

ale aj starca, matku, ktorá má sivý vlas.

Na stráží stojím stále, pretože povoláný som.

Pred ohňom chrániť svojich, blízkeho i jeho dom.

Ak z tvojej vôle má sa stať, že sám pri tom život stratím,

Požehnaj, Pane, mojej rodine a láskavou rukou vráť im,

čo pri plnení poslanca som iným dal. Amen.

Odpočívaj v pokoji!

Smútočná reč nad hrobom od DHZ Ovčie

Vážená smútiaca rodina, dobrovoľní hasiči, milí hostia,

zišli sme sa tu dnes, aby sme dali posledné z bohom nášmu drahému Štefanovi Magdovi. Dovoľte mi, aby som ešte predtým, ako ho odprevadíme na jeho poslednej ceste, v krátkosti priblížil jeho život a jeho záslužné dielo, ktoré nám všetkým zanechal.

Pre každého, ktorý sme tu, je známe, že Štefan celý svoj život zasvätil dobrovoľnému hasičstvu. Toto poslanie prevzal už od svojho otca a venoval sa mu celým telom aj dušou. Určite to nebolo jednoduché. Ten, kto ho nepoznal, by o ňom mohol povedať, že to bol osamelý mrzutý pán, ale všetci, čo ho poznali, môžu o ňom povedať, že mrzutý síce občas bol, ale určite nebol osamelý. Okrem vlastnej rodiny mal ešte jednu obrovskú rodinu. Rodinu, ktorou sa nemôže pochváliť hoci kto, rodinu dobrovoľných hasičov. Zas by mohol niekto namietat: „Áaale veď to sa len tak hovorí“, ale nie. Vychoval viac detí, ako ktokoľvek z nás.

Bol to práve on, kto sa nám ako osemročným deťom začal venovať a viesť naše kroky k hasičstvu. Učil nás, ako rovno stáť, ako bežať, ako malými detskými rukami chytiť ťažkú hadicu, rozdeľovač alebo prúdnicu. Často nám to pripadalo ako nereálne a nesplniteľné, ale mal s nami trpezlivosť a nevzdal sa. Učil nás tiež disciplí-

ne a vytrvalosti, neraz musel aj zvýšiť hlas. Keď sa mocným hlasom ozvalo jeho povestné: „Ci Magdalenu!!!“, aj dýchať poniektorí prestali a všetci vedeli, že je zle. Ale hnev a krik nikdy netrvali dlho.

Kolko zážitkov sme všetci prežili, keď nás vozil po súťažiach po všetkých kútoch Slovenska? Kolko sĺz, keď sa niečo občas nepodarilo, ale hlavne, kolko radosti a šťastia, kolko zábavy. Neraz sa stalo, že nás mal aj tridsať na zodpovednosti, dával na nás pozor prísny pohľadom a vždy všetko dobre dopadlo. Zamračené obočie veľmi rýchlo vystriedala usmiate a láskavá tvár.

Takto Štefan vychoval celé generácie detí. Detí, ktoré už dnes nie sú deťmi, ale dospelými ľuďmi, rodičmi, dokonca aj prarodičmi a tak ako sa Štefan venoval im, tak sa venoval aj ich vnúčatám. Nuž takúto hasičskú rodinu má náš Štefan. Ale toto bola len časť jeho práce.

Okrem toho, že sa venoval výchove dobrovoľných hasičov a rozširovaniu členskej základne, dbal na zveľaďovanie Dobrovoľného hasičského zboru Ovčie aj po stránke technického vybavenia. Obzvlášť veľkú radosť mal, keď do výbavy pribudla Tatra, ktorá sa stala takpovediac jeho srdcovkou. A keď o pár rokov neskôr k Tatre pribudlo Iveco, bolo veľmi dojímavé sledovať ho so slzami šťastia v očiach. Splnenie najväčšieho želania nášho Štefana sa však ešte len blížilo a stalo sa tiež skutočnosťou. Pred dvoma rokmi sa začala výstavba hasičskej zbrojnice. Splnenie veľkého, teraz už môžeme povedať, celoživotného sna. Mnohí si ho iste pamätajú aj ako rozhodcu z hasičských súťaží.

Jeho dlhoročná záslužná práca v oku kompetentných neostala nepovšimnutá. V roku 2020 sa stal držiteľom Rádu svätého Floriána, ocenenia za výrazné zásluhy a rozvoj dobrovoľného hasičstva na Slovensku.

Štefan Magda nebol iba hasič, bol to tiež brat, strýko, kolega, sused, priateľ. Neváhal sa s hocikým porozprávať a pomôcť, keď bolo treba. Opraviť tečúci kohútik alebo niečo privariť. Bol to človek s veľkým srdcom.

V duchu sa mi opakujú jeho slová: „Držte spolu a dávajte jeden na druhého pozor!“

Náš Štefan nás opustil! Ostalo tu po ňom prázdne miesto. Miesto, ktoré prázdne ostať nesmie, musíme ho zaplniť. Zaplniť všetkým, čo nás naučil, všetkým čo nám zanechal v našich hlavách, v našich dušiach a našich srdciach. Vybudoval veľké dielo. Je na nás, aby sme v tom diele pokračovali a zveľaďovali ho, aby keď sa tam raz hore stretáme, nebolo to prvé, čo budeme počuť: „Ci Magdalenu!!!“

Podakovanie

Chceli by sme sa poďakovať DHZ Ovčie pri organizovaní poslednej rozlúčky + Štefana Magdu. Zároveň chceme poďakovať aj nášmu duchovnému otcovi, Obecnému úradu, sestričke Márii, pani Jožke, Albíne, Marcele a Tonke za ich nezištnú pomoc.

rodina Magdová

Angelica Tiraboschi

„Nemôžeme zmeniť smer vetra, ale môžeme nastaviť plachty tak, aby sme dosiahli svoj cieľ v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.“

Aj keď to zdánlivo vyzerá, že svätcami v Katolíckej cirkvi sa stávajú len veľkí hrdinovia z dávnej minulosti, nie je tomu tak. V posledných rokoch stúpa počet procesov blahorečenia obyčajných veriacich, ktorí ukázali svoje hrdinstvo vo vernom prežívaní svojej viery v každodennosti. Dnes by sme Vám chceli predstaviť tínedžerku Angelicu Tiraboschi.

Angelica sa narodila v Treviglio v roku 1995 ako prvé dieťa svojich rodičov, po nej nasledoval ešte brat Simone. Keď mala osem rokov, teda v čase, keď sa pripravovala na prvé sväté prijímanie, spoznala spoločenstvo Obnova v Duchu Svätom, v ktorom sa začalo jej vedomé prehlbovanie sa vo viere. „Žila v odovzdavanosti vôle Božej. Jej príbeh je ako román o láske, Boh je v ňom zvodca a Angelica sa mu nebráni. Každodenne pristupovala k Eucharistii, pravidelne sa modlila ruženec a často pristupovala k svätej spovedi, tieto tri nástroje považovala za cestu, ako sa stretnúť s Bohom. Zásadným momentom bola pre ňu aj birmovka, počas ktorej cítila silnú prítomnosť Ducha Svätého.

V škole sa venovala svojim spolužiakom, pre ktorých bola príkladom, viedla s nimi hlboké duchovné rozhovory a získala si aj tých, ktorí boli skeptickí. V lete po maturite sa dozvedela zdrvujúcu diagnózu: rakovina prsníka, s ktorou bojovala štrnásť mesiacov, až kým sa nerozšírila aj na mozog. Robila animátorku vo farnosti a svoj život žila naplno, chcela ísť študovať na univerzitu. Najprv sa zdalo, že chorobu bude možné liečiť, potom sa však prejavila v celej svojej agresivite.

Angelica zanechala po sebe množstvo textov a sms správ, ktoré písala počas choroby svojim blízkym. Mala pocit, že liečba zabrala, koncom augusta 2015 pocítila však silné bolesti hlavy, rakovina metastázovala. V jej zápisníku našli prepísanú jej obľúbenú myšlienku: „Lebo nemôžeme zmeniť smer vetra, ale môžeme nastaviť plachty tak, aby sme dosiahli svoj cieľ v Kristovi Ježišovi, našom Pánovi.“ Otec Angelicy sa po pohrebe vyjadril, že „nie je hodný takej dcéry“. Novinári z *L'Eco di Bergamo* rozpráva, že keď sa jeho dcéra dozvedela o svojej chorobe, povedala mu: „Oci, je to vôľa Božia, ne-

rob si starosti: Kríž budem niešť ja. Ale keď budem unavená, tak ti ho na chvíľu dám. A potom si ho opäť vezmem späť.“

Po smrti Angelici sa udiala séria obrátení v jej bezprostrednom okolí. Napríklad jeden chlapec, ktorý dlhší čas hľadal svoju cestu v živote, sa po jej pohrebe rozhodol vstúpiť do kňazského seminára. Množstvo ľudí sa chodí modliť na jej hrob a prosiť o pomoc v chorobe. Pre tieto udalosti sa už intenzívne hovorí o možnom začatí procesu jej blahorečenia.

„Budme pozorní my, ktorí žijeme, nezhadzujme svoj čas. Žijeme intenzívne a konajme dobro, rozdávaúc radosť a lásku druhým.“

Anna s rodinou

snímka: Internet

Tatiana Betáková, Ján Viglaš

Očkovat?

© Vydavateľstvo DON BOSCO 2021

Zostavil Mgr. Peter Bučány Zodpovedná redaktorka Mgr. Oľga Markova Jazyková úprava Mgr. Mariana Páterková Návrh obálky Mgr. art. Juraj Martiška Sadzba Vydavateľstvo DON BOSCO

Ako príloha do našich Katolíckych novín bola vložená brožúra o očkovaní od hore uvedených autorov s podtitulom: "Čo potrebujeme vedieť". Využívame tento priestor na uverejnenie pohľadu kresťanských autorov na tému očkovania.

4. časť: Ako funguje vakcína?

Očkovaním získavame špecifickú (získanú) imunitu. To znamená, že vytvorené pamäťové B- a T-lymfocyty a vírus neutralizačné protilátky ostávajú v našom tele niekoľko mesiacov po zaočkovaní.

Rozdiel medzi infekciou a očkovaním spočíva najmä v tom, že na očkovanie používame oslabený alebo neinfekčný (mŕtvy) vírus. V prípade nebezpečných vírusov používame iba časť vírusu, napr. povrchové proteíny. Nová generácia vakcín používa mRNA alebo DNA, ktoré slúžia na prípravu vírusových proteínov v bunke. Keďže vakcíny neobsahujú infekčný vírus, očkovaním človek nemôže ochorieť. Po podaní vakcíny sa aktivuje imunitný systém, čo samozrejme u niektorých ľudí na niekoľko hodín spôsobí zvýšenie telesnej teploty, triašku a iné telesné prejavy, ktoré nie sú príjemné, ale rýchlo odznejú. V tom čase v ľudskom organizme prebieha proces „školenia“.

Keď sa neskôr už zaočkovaný človek infikuje vírusom, pamäťové bunky schované v kostnej dreni sa okamžite začnú deliť a produkovať B- a T-lymfocyty, ktoré v priebehu niekoľkých hodín už bojujú s vírusom. Už na druhý-tretí deň po infekcii má organizmus veľké množstvo vírus neutralizačných protilátok a špecifických T-lymfocytov. Imunitná odpoveď je oveľa rýchlejšia a efektívnejšia. Takto zaočkovaný infikovaný človek často ani nespozoruje, že sa infikoval, pretože infekčné ochorenie neprepukne a imunitný systém si s prehľadom s vírusom poradí.

Potrebujeme vakcínu proti covid-19?

V roku 2019 sa v Číne objavil nový vírus, ktorý spôsoboval ochorenie podobné chrípke, ale mnohé symptómy sa dovtedy nevyskytovali naraz a v takom veľkom rozsahu. Analýzou výsledkov CT vyšetrení pacientov bolo jasné, že tu máme niečo nové. Tento nový patogén drastickým spôsobom ničil obe polovice pľúc. Neskôr sa zistilo, že nové ochorenie spôsobuje vírus, ktorý je podobný vírusu SARS, preto dostal meno SARS-CoV-2. Mimoriadnosť tohto vírusu spočíva v tom, že napáda respiračné cesty, zažívacie cesty a centrálnu nervovú sústavu. Doteraz sme zaznamenali takmer 100 rôznych symptómov nového ochorenia, pre ktoré sa zaviedol nový termín covid-19. Je to teda infekčné ochorenie, ktoré je spôsobené vírusom SARS-CoV-2, a prejavuje sa symptómami podobnými chrípke, stratou čuchu, postihuje očné sliznice, pľúca, srdce, pečeň, ľadviny, tenké črevo, spôsobuje vznik krvných mikrozrazenín, ktoré spôsobujú infarkt, mozgovú príhodu a smrť. Infekciu koronavírusom často sprevádzajú sekundárne bakteriálne infekcie a iné komplikácie. Napriek tomu, že asi 80% infikovaných prekoná covid-19 iba s miernymi príznakmi, 20% ľudí má komplikovaný priebeh, vyžaduje si hospitalizáciu a vysoké percento infekcií neprežije. Liečba trvá niekoľko týždňov a viac ako 50% pacientov má pretrvávajúce následky (postcovidový syndróm) bez ohľadu na to, či mali mierny alebo ťažký priebeh.

Vedci analyzovali údaje na vzorke 47 780 ľudí, ktorí boli hospitalizovaní najmä vo Veľkej Británii. Každý desiaty si vyžadoval intenzívnu starostlivosť (JIS). V priemere do 140 dní od prepustenia do domácej liečby 29,4% pacientov bolo opätovne hospitalizovaných a 12,2% „vyliečených“ zomrelo.

K ďalším symptomatickým prejavom postcovidového syndrómu patrí pretrvávajúca únava a pocit úzkosti, problémy s dýchaním (dýchavičnosť, fibróza pľúc, znížená kapacita pľúc), problémy s pamäťou, ľudia zažívajú delíriá, trpia depresiami, začína sa vývoj demencie, mnohí hlásia pretrvávajúce pocity pichania alebo pá-

snímka: M. Magda ml.

lenia v končatinách a podobne.

Predpokladalo sa, že ľudia po prekonaní covid-19 získali doživotnú imunitu. Čoskoro sa ukázalo, že to tak nie je. Množstvo protilátok u ľudí, ktorí prekonali mierne až stredne silné ochorenie covid-19, začína po 6 - 8 mesiacoch klesať. Ľudia, ktorí mali iba pozitívne antigénne alebo PCR testy, prípadne mali iba ľahký priebeh ochorenia covid-19, nie sú chránení vôbec a kedykoľvek sa môžu opäť infikovať. Takže narastá počet ľudí, ktorí prvú infekciu prekonali bez problémov, no po opakovanej infekcii končia v ťažkých stavoch v nemocniciach a zomierajú.

V súčasnosti aj na Slovensku evidujeme nárast náhlych úmrtí relatívne mladých ľudí (najmä mužov), ktorí prekonali mierny covid-19 a dva-tri týždne po vyliečení náhle skolabovali.

Hoci postcovidový syndróm iba spoznáваме, už dnes je jasné, že mnohí ľudia, ktorí prekonali covid-19, budú potrebovať dlhodobú komplexnú zdravotnú starostlivosť, ktorá bude zahŕňať špecialistov rôznych lekárskejších odborov.

Spomenuté fakty teda dosť jasne odpovedajú na otázku, či potrebujeme vakcíny proti vírusu SARS-CoV-2.

Dostupné vakcíny

Očkovanie je jediným trvalým a bezpečným riešením, ako môžeme poraziť pandémiu koronavírusu. V Európskej únii sa začalo očkovanie proti covid-19 v decembri 2020. Európska lieková agentúra (EMA) zatiaľ schválila štyri vakcíny na základe posúdenia účinnosti a bezpečnosti - vakcíny vyvinuté spoločnosťami Pfizer/BioNTech, Moderna, AstraZeneca, Janssen (Johnson & Johnson). Svetová zdravotnícka organizácia v súčasnosti eviduje viac ako 300 žiadostí o registráciu vakcíny proti tomuto ochoreniu.

Aktuálne sa vo svete používa pätnásť druhov vakcín od rôznych farmaceutických spoločností. Nad všetkými vakcínami, ktoré výrobcovia žiadajú dostať na trh, bdie Svetová zdravotnícka organizácia a jednotlivé kontinentálne liekové agentúry. U nás je to Európska lieková agentúra, ktorá bezpečnosť vakcín dôkladne monitoruje, pretože základom je, aby vakcína bola pre človeka bezpečná. Od jednotlivých predkladateľov vakcín sa vyžadujú komplexné a definitívne údaje, ktoré zahŕňajú množstvo klinických testov a štúdií. Schvaľovanie nie je jednoduché a často trvá celé mesiace, niekedy i roky. V časovej tiesni, keď prínos prevažuje nad rizikami, je možné vakcíne alebo lieku poskytnúť podmienené povolenie pre uvedenie na trh. V tomto prípade sa však výrobca zaviazuje, že chýbajúce údaje o vakcíne, najmä klinické štúdie doplní podľa stanoveného harmonogramu.

Nedôvera, ktorá vznikla v populácii koncom roka 2020 pre rýchlu výrobu vakcíny proti ochoreniu covid-19, bola neodôvodnená, pretože celosvetové laboratória a farmaceutické spoločnosti sa na pandémiu pripravovali.

vali už dávno. Pravda je, že sa očakávala najmä nová pandémia chrípky. V 21. storočí sa objavil vírus Zika v južnej Amerike a Ebola v Afrike. Okrem toho do ľudskej populácie začali prenikať aj iné vírusy (napr. Nipah) a pri zmene klímy sa dalo očakávať, že vírusy a baktérie sa budú šíriť na miesta, kde sa nevyskytovali. Vývoj vakcín sa opiera o poznatky, ktoré boli získané v priebehu desiatok rokov vo vedeckých laboratóriách na celom svete (základný a aplikovaný výskum). Vedecké poznatky a skúsenosti boli využité aj pri vývoji vakcíny proti vírusu Eboly, ktorá bola tiež vyvinutá extrémne rýchlo.

Každý štát mal svoju pandemickú komisiu a Svetová zdravotná organizácia mala vypracované plány, ako v prípade pandémie postupovať. Mnohé technológie boli už otestované, prípadne použité pri výrobe vakcín proti baktériám alebo iným vírusom. Od roku 2003 sa pracovalo na príprave vakcíny proti prvému vírusu SARS, ktorý sa objavil v roku 2002. Od roku 2013 sa pracuje na príprave vakcíny proti MERS-CoV. Tieto skúsenosti boli užitočné pri príprave vakcín proti vírusu SARS-CoV-2. Okrem toho sa na vývoj vakcín uvoľnilo niekoľko miliárd eur a dolárov a zrýchlil sa proces pri schvaľovaní klinických testov. Nezanedbateľnú úlohu zohrávala medzinárodná spolupráca. Takže, keď vypukla pandémia, vedec- kí pracovníci vo farmaceutických firmách už vedeli, že potrebujú približne rok na to, aby svet mal pripravenú vakcínu proti ochoreniu covid-19.

Vakcína mRNA

V minulosti bežné typy vakcín obsahovali oslabený alebo mŕtvy vírus, ktorý po podaní vyvolal v tele človeka imunitnú reakciu. Problémom je, že tieto vírusy treba namnožiť na vhodných bunkách, čo pri vysokopatogénnych vírusoch predstavuje veľké riziko pre človeka. V prípade mRNA vakcín od firiem Pfizer/BioNTech, Moderna či CureVac to tak nie je. Tieto vakcíny boli vyvinuté pomocou najmodernejších technológií. Vedci a výskumné tímy študovali a pracujú s mRNA technológiami už desaťročia. Záujem o túto technológiu vzrástol vďaka tomu, že oproti tradičným metódam umožňuje rýchlejší vývoj vakcíny a na jej prípravu nie je potrebné množiť vírus, čo je technicky náročné a rizikové. Hneď ako boli dostupné informácie (sekvencie vírusovej RNA) o novom koronavíruse, vedci sa pustili do prípravy mRNA.

Vakcínami tohoto typu sa dodá našim bunkám medziprodukt, mRNA (mediátorová RNA), ktorá prináša presné inštrukcie na výrobu neškodného povrchového proteínu S (spike). Po vyrobení dostatočného množstva proteínu S bunka mRNA rozloží. Takto vyrobený proteín S sa uvoľňuje z bunky a je okamžite rozpoznávaný dentritovými bunkami imunitného systému, ktoré zabezpečia „školenie“ B- a T-lymfocytov, ktoré budú v budúcnosti rýchlo a presne rozpoznávať tento proteín, ak sa dostane do nášho tela infekciou. Proteín S sa nachádza na povrchu vírusu, preto ho protilátky a T-lymfocyty ľahko spoznajú a môžu tak vírus rýchlo zlikvidovať.

Na sociálnych sieťach sa v tejto súvislosti šíri informácia, že mRNA z vakcíny sa môže zabudovať do našej DNA. Je to mýtus. Poukazuje to hlavne na to, že šíritelia tejto teórie nedávali v škole pozor a o biológii bunky nemajú ani tušenie. Zo školských lavíc predsa vieme, že DNA je

Nebeský kráľ

Zbičovaný Kristus na smrť dobitý,
umiera na kríži, klincami pribitý.

Pod ním Mária
bezmocne plače,
zastavil sa život v priestore a čase.

Nevdačný ľud správa sa sebecky,
zíd z kríža Ježiš, ak si kráľ nebeský.
Teraz sprav zázrak, pomôž si sám,
Ježiš však krváca z hlbokých rán.

Vie, že sa naplní posledná hodina,
pod krížom matka díva sa na syna.

Roní slzy a trápi sa žiaľom,
keď vidí, čo sa na Golgote stalo.

Ježiš je zmierený so svojou smrťou,
hriešny ľud vykúpi predrahou krvou.
Otče, prosím Ťa, odpusť im viny,
nikto z nich nevie, čo vlastne činí.

Posledný výdych
pod tmavým nebom,
z kríža snímajú bezduché telo.
Mária s láskou vrúcne ho objíma,
po tom, čo bok mu prebodla kopija.

Zborili chrám a uložili do hrobu,
čo bude ďalej, zostáva na Bohu.

Na tretí deň zázrak sa stal,
Ježiš vstal z mŕtvych,
náš nebeský kráľ.

Peter Jalč

v jadre a nesie genetickú informáciu, teda obsahuje tisíce génov, ktoré kódujú naše proteíny. Keď potrebujeme nejaký proteín, bunka prepíše gén, ktorý kóduje informáciu pre tento proteín na mRNA. mRNA okamžite opustí jadro, prejde do cytoplazmy, kde sa nachádza endoplazmatické retikulum - továreň na výrobu proteínov. Len čo sa proteín nasyntetizuje, bunka rozloží mRNA a materiál recykluje. mRNA sa nedokáže vrátiť do jadra a nedokáže sa zmeniť na DNA. Žiadna mRNA sa nedokáže zabudovať do DNA. Ostatne aj názov mRNA - mediátorová RNA vystihuje funkciu tejto RNA: slúži ako medziprodukt či sprostredkovateľ medzi DNA a proteínom.

Vektorová vakcína

Vektorové vakcíny obsahujú modifikovanú verziu iného vírusu, adenovírusu, ktorý doručuje do našich buniek informáciu na prípravu proteínu S. Genóm adenovírusu je geneticky upravený, niektoré gény vírusu sú odstránené, aby sa nemohol v bunke množiť. Odstránené vírusové gény sú nahradené génom, ktorý kóduje proteín S. Po zaočkovaní sa vektorová DNA dostáva do bunky, ktorá okamžite pripraví mRNA na prípravu proteínu S. Ďalší postup je potom rovnaký ako v prípade mRNA vakcín. Medzi vektorové vakcíny proti ochoreniu covid-19 patria AstraZeneca, Sputnik V, Janssen (Johnson & Johnson) a iné.

Jeden z významných rozdielov medzi vakcínami je aj v ich uskladňovaní. Vakcína Comirnaty od Pfizer/ BioNTech musí byť dlhodobo uskladnená pri teplote -70 °C, čo si vyžaduje špeciálne hlbokochladiace zariadenia. Vakcína od Moderna sa uskladňuje pri teplote -20 °C. Obe vakcíny sa pred použitím držia v chladničke a do piatich dní sa musia spotrebovať. Výhodou vakcíny od firmy AstraZeneca je, že sa môže pri teplote 2 - 8 °C uskladňovať v chladničkách, kde vydrží až šesť mesiacov.

Pre maximálnu efektívnosť sa vakcíny podávajú v dvoch dávkach. Vakcína od firmy Janssen (Johnson & Johnson) sa podáva len v jednej dávke a má účinnosť 66%. Je však veľmi ťažké porovnávať účinnosť vakcín, pretože klinické testy sa robili v rôznom čase na rôznych kontinentoch, čiže neboli testované za rovnakých podmienok a rovnakým variantom vírusu. U vakcíny od Pfizer/BioNTech sa uvádza efektívnosť 95%, od Moderna 94%, pri vakcíne od firmy AstraZeneca 70%. Dôležité je to, že ani jeden zaočkovaný človek nezomrel a nebol hospitalizovaný na covid-19, a ak aj ochorel, ochorenie malo mierny priebeh. To znamená, že všetky dostupné vakcíny chránia zaočkovaných pred ťažkým priebehom ochorenia covid-19 (hospitalizáciou) a smrťou.

Vakcína AstraZeneca je vhodná pre starších ľudí. Takéto je vyjadrenie výrobcu a odporúčanie Európskej lekárskej agentúry, hoci prvé štúdie hovorili o tom, že táto vakcína sa odporúča pre mladších ľudí. Pôvodné tvrdenie vychádzalo z výsledkov klinických štúdií, ktoré tvorili prevažne mladší ľudia a v tom čase sa nepreukázali žiadne nežiaduce účinky. Postupne sa však ukázalo, že aj starší ľudia, ktorých imunitný systém obyčajne nereaguje tak dobre ako imunitný systém mladých, reagujú veľmi dobre na túto vakcínu tvorbou množstva protilátok a T-lymfocytov.

V posledných mesiacoch sa zaznamenal pri podaní vakcíny AstraZeneca nežiaduci účinok v podobe vzniku krvných mikrozrazenín. Po jeho príčine začala okamžite pátrať Európska lieková agentúra aj britská regulačná agentúra pre lieky a zdravotnícke výrobky (MHRA). Pri svojej najnovšej štúdii sledovali 62 prípadov trombózy mozgových žilových dutín (CVST) a 24 prípadov trombózy splachnických žíl, z toho 18 úmrtí. Informácie pochádzajú z databázy Európskej únie o bezpečnosti liekov a spomenuté prípady sa vyskytli medzi 25 miliónmi ľudí, ktorí vakcínu dostali. Najčastejšie sa tieto nežiaduce účinky vyskytli u žien do 2 týždňov od podania prvej dávky. V súvisiacom vývoji skupina pre bezpečnosť vakcín Svetovej zdravotníckej organizácie preskúmala najnovšie informácie z EMA, MHRA a ďalších krajín a uviedla, že súvislosť je pravdepodobná, ale nepotvrdená. „Je potrebné celú vec riadne preskúmať, aby sme pochopili, prečo a ako k tomu dochádza, aby sme vedeli týmto komplikáciám predchádzať,“ píše sa vo vyjadrení komisie. Toto bude úlohou medzinárodných vedeckých tímov. Výskyt týchto komplikácií po očkovaní sa teraz sleduje oveľa pozornejšie a lekári vedia, ako v prípade potreby včas zasiahnuť.

V porovnaní s očkovaním vakcínou od firmy AstraZeneca je riziko vytvorenia krvných zrazenín asi 50-krát vyššie u ľudí, ktorí užívajú drogy, 2500-krát vyššie u tehotných žien a 38 750-krát vyššie u ľudí s ochorením covid-19.

Vakcína AstraZeneca je najpoužívanejšou vakcínou vo svete. Očkuje sa ňou v 181 krajinách a doposiaľ bolo podaných takmer miliarda dávok.

pokračovanie v budúcom čísle

Pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu

Zdržiavanie sa jedenia mäsa sa má zachovať každý piatok roka, ak nepripadá naň niektorý deň uvedený medzi slávnosťami; avšak zdržiavanie sa mäsa a pôstu (jedla) sa má zachovávať na Popolcovú stredu a v piatok umučenia a smrti Ježiša Krista. Zákon zdržiavať sa mäsa zaväzuje tých, ktorí dovŕšili 14. rok života; zákon pôstu však zaväzuje všetkých plnoletých až do začatia 60. roka života.

mäso: od 14 r. – do smrti;

pôst (jedlo): 18 – 60 r.

Rodičia sa majú starať, aby aj tí, ktorí pre maloletosť nie sú viazaní zákonom pôstu a zdržiavania sa mäsa, boli vychovávaní k pravému zmyslu pokánia. Výnimku tvoria vážne chorí ľudia (Kán. 1251, 1252, CIC).

Odpustky v pôste

1. Kto koná pobožnosť krížovej cesty pred riadne ustanovenými zastaveniami, môže získať za obvyklých podmienok úplné odpustky. Vyžaduje sa, aby sa pohyboval od jedného zastavenia k druhému a rozjímal o umučení a smrti Pána Ježiša. Ak sa koná pobožnosť verejne, stačí, ak sa pohybuje ten, čo vedie pobožnosť. Tí, čo sa pre vážnu prekážku nemôžu zúčastniť na krížovej ceste, môžu získať tie isté odpustky, a to čítaním a rozjímaním o umučení a smrti nášho Pána Ježiša aspoň nejaký čas.

2. Veriaci, ktorý sa v piatok v pôstnom období pomodlí po prijímaní pred obrazom Ježiša Krista Ukrižovaného modlitbu Dobrý a preláskavý Ježišu, môže získať za obvyklých podmienok úplné odpustky.

Modlitba k (nášmu) Ukrižovanému Pánovi Ježišovi Kristovi:

Dobrý a preláskavý Ježišu,
pred tvou tvárou padám na kolena
a s celou vrúcnosťou duše ťa prosím a žiadam,
aby si do môjho srdca dobrotivo vtlačil city živej
viery, nádeje a lásky ako aj opravdivú ľútosť nad mojimi hriechmi
a pevné odhodlanie ich napraviť. Dobrý Ježišu, s veľkým dojatím
a s bolesťou duše sám v sebe uvažujem a rozjímam o твоjich
piatich
ranách; mám pred očami, čo o tebe do твоjich úst vložil
prorok Dávid: Prebodli moje ruky a moje nohy
a spočítali všetky moje kosti (Ž 22, 17 – 18).

Z Cirkvi

1. Ďakovná púť do Ríma

Slovenskí biskupi pozývajú veriaciach na púť do Ríma, na ktorej chcú spoločne poďakovať za minuloročnú návštevu pápeža Františka na Slovensku (12.-15. september). Audiencia pre slovenských pútnikov u Svätého Otca bude vo Vatikáne v sobotu 30.4.2022.

Košická arcidiecéza ponúka možnosť zúčastniť sa ďakovnej púte s odletom z Košíc v termíne 28. – 30. apríl 2022. V cene 550,- eur je zahrnutá letenka, servisné poplatky, transfer z letiska a na letisko v Ríme, 2 x hotelové ubytovanie s raňajkami, pešo dostupná stanica metra, audio-sprievodca v Ríme, cestovné lístky na metro, duchovný doprovod, sprievodca. Kontakt: www.awertravel.sk.

1. Rodina

I. Svetové stretnutie rodín

V Ríme 22. – 26. júna 2022 bude X. svetové stretnutie rodín na tému: Rodinná láska: povolanie a cesta svätosti. Stretnutie bude mať multicentrický charakter, to znamená, že popri programe v Ríme, na ktorom sa zúčastní 2000 delegátov z celého sveta, pápež František pozýva k zapojeniu všetky diecézy sveta. Toto veľké podujatie bude zároveň vyvrcholením Roka rodiny „Amoris laetitia“.

II. Deň rodiny v Košiciach

V nedeľu 26. júna 2022 bude v Košiciach Deň rodiny.

Program:

15.00 sv. omša v Katedrále sv. Alžbety

16.00 program pre rodiny pri Dolnej bráne a tiež trh prorodinných organizácií, chrobáčikovo, skautské mestčko a iné.

III. Výročie sobáša

Na deň rodiny 26. júna o 15.00 si v košickej katedrále môžu manželské páry pripomenúť svoje strieborné jubileum - 25. výročie manželstva. Pozývam jubilujúcich manželov na stretnutie s otcom arcibiskupom. Nahlásiť sa môžete na fare do 31. mája 2022.

2. Národné stretnutie mládeže

Národné stretnutie mládeže bude v Trenčíne 28. – 31. 7. 2022 ako súčasť prípravy na Svetové dni mládeže, ktoré sa uskutočnia za účasti pápeža v roku 2023 v portugalskom Lisabone. Národnému stretnutiu predchádza duchovná príprava s názvom VÝŠINY, ktorá sa začala koncom novembra 2021 – počas Týždňa Cirkvi pre mládež. Mesačne na stránke narodnestretnutiemladeze.sk pribúdajú nové materiály na prácu s mladými, určené kňazom, rehoľníkom, katechetom a animátorom.

1. Kňazský seminár

I. Prihláška – nové povolania

Kto čítí povolanie ku kňazstvu, môže sa prihlásiť do Kňazského seminára v Košiciach a na Teologickú fakultu Katolíckej univerzity. Prihlášky sa podávajú do 31. 3. 2022 elektronicky na stránke Teologickej fakulty (stupeň štúdia: I./I.II.; názov programu: katolícka teológia) a tiež poslať poštou vyplnené tlačivo (ŠEVT) spolu s prílohami.

Medzi podmienky prijatia patrí: bezúhonný život kresťana, ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou, znalosť aspoň jedného cudzieho jazyka, odporúčanie farára trvalého bydliska, lekárske potvrdenie o zdravotnej spôsobilosti. Viac informácií nájdete na stránke Kňazského seminára sv. Karola Boromejského.

II. Deň otvorených dverí

bude v Nedeľu Dobrého Pastiera – 8. mája 2022 s nasledujúcim programom:

11.00 sv. omša v seminárnom kostole

organizovaná prehliadka seminára, obed, program pre deti
15.00 korunka Božieho milosrdenstva; kultúrno-spoločenský program
17.30 večery v seminárnom kostole

2. Teologická fakulta

I. Študijné programy

Teologická fakulta v Košiciach v akademickom roku 2022/23 poskytne vzdelávanie:

1. v bakalárskych programoch: v odbore Sociálna práca - štúdium rodiny a sociálnej práce; v odbore Učiteľstvo - učiteľstvo náboženskej výchovy
2. v magisterských programoch: v odbore Teológia - katolícka teológia; v odbore Učiteľstvo - učiteľstvo náboženskej výchovy, v odbore Sociálna práca
3. v doktorandských programoch: v odbore Teológia - katolícka teológia; v odbore Sociálna práca - charitatívna a misijná práca.

Termín podania prihlášky na bakalárske a magisterské štúdium: do 30.4.2022.

Termín podania prihlášky na doktorandské štúdium: do 31.5.2022.

Ďalšie informácie na stránke www.tf.ku.sk, v časti Uchádzači o štúdium.

II. Master v teológii manželstva a rodiny

Inštitút náboženských vied pri Teologickej fakulte, Košická arcidiecéza a Akadémia Karola Wojtyły otvárajú prihlasovanie na akademický rok 2022/23 v programe Master v teológii manželstva a rodiny. Program je určený pre osobnú a profesionálnu formáciu jednotlivcov, manželských párov, odborníkov, kňazov, zasvätených a budúcich koordinátorov pastorácie rodín vo farnostiach v oblasti zameranej na manželstvo a rodinu z pohľadu teológie a spoločenských vied. Lektormi programu sú kňazi, manželia - odborníci zo Slovenska a zahraničia. Štúdium trvá dva roky. Prihlásiť sa je možné do 29.4.2022. Viac info na www.tf.ku.sk, v časti Štúdium a vzdelávanie/Kontinuálne vzdelávanie.

snímka: M. Magda

Prot. č.: 71/2022

V Bratislave 25. februára 2022

Drahí bratia a sestry,

v situácii pandémie sa kvôli ochrane zdravia veriacich dočasne pristúpilo k rozdávaniu svätého prijímania do rúk. Po dôkladnom zvážení okolností a súčasnej cirkevnej praxe sa slovenskí biskupi rozhodli, že táto možnosť zostane zachovaná aj do budúcnosti.

Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí potvrdila toto rozhodnutie Konferencie biskupov Slovenska. Prijímať Eucharistiu do rúk bude preto možné aj po skončení pandemickej situácie. Veriaci sa môžu slobodne rozhodnúť, ako prijmú Telo Kristovo: prijatie do úst ako aj prijímanie do rúk sú rovnako legitímne.

Ďakujeme Vám za úctu a zbožnosť, ktorú ste viacero mesiacov prejavovali pri prijímaní Pánovho Tela do rúk, s ohľadom na pandemické okolnosti. Duchovných otcov prosíme, aby sa naďalej starali o správnu katechézu: Eucharistia nech je všade uctievaná a prijímaná v súlade s katolíckou náukou.

S láskou i naliehavo zdôrazňujeme, aby sme Kristovo Telo prijímali vždy náležite disponovaní a v posväcujúcej milosti. Eucharistia je pre nás najcennejším pokladom, prameňom života Cirkvi i každého kresťana.

Žehnajú Vás a denne sa za Vás modlia slovenskí biskupi.

Príhovor prosíme prečítať v rámci oznamov na Prvú pôstnu nedeľu, 6. marca 2022.

Vysvetlenie spôsobu sv. prijímania od kardinála Jozefa Ratzingera

Súčasný emeritný pápež Benedikt ešte ako kardinál a mníchovský arcibiskup povedal na tému spôsobu sv. prijímania tieto slová, ktoré sú aktuálne i pre nás teraz:

„Najprv by som chcel povedať, že oba spôsoby sv. prijímania – na ruku i do úst sú možné a chcem poprosiť všetkých kňazov, aby s pochopením uznávali rozhodnutie každého veriaceho v tejto veci. Chcel by som okrem toho poprosiť všetkých vás veriacich, aby ste nepodozrievali tých, ktorí sa rozhodli pre jeden zo spôsobov sv. prijímania. Môžete sa ma však spýtať: Keď ide o Sviatosť Oltáru je správne hovoriť o tolerancii? Pravda je však taká, že až do IX. storočia sa Eucharistia prijímala postojačky na ruku. Iste, to nemusí znamenať, že to musí ostať vždy tak, pretože veľké a krásne na Cirkvi je to, že rastie, že dozrieva, že chápe tajomstvo stále hlbšie. Napokon aj vývoj, ktorý začal po IX. storočí, mal ako prejav úcty voči Eucharistii svoje opodstatnenie a svoje dobré dôvody. Avšak musíme povedať aj to, že Cirkev počas deviatich storočí neslávila Eucharistiu nehodne. Keď čítame texty svätých otcov, vidíme s akým duchom úcty prijímali Eucharistiu. U sv. Cyrila Jeruzalemského zo IV. storočia nachádzame zvlášť krásny text. Vo svojej krstnej katechéze vysvetľuje tým, čo sa pripravujú na sv. prijímanie, ako to majú robiť. Zo svojich rúk majú vytvoriť trón, položiť pravú ruku na ľavú, aby sa stala trónom pre Kráľa a súčasne, aby znázorňovala kríž. Išlo mu o tento symbolický prejav plný krásy a hĺbky: Ruky človeka vytvárajú kríž, ktorý sa stáva trónom, na ktorý zostúpi Kráľ. Vystretá otvorená ruka sa tak môže stať znakom vzťahu človeka k Pánovi, svoje ruky otvára pre Neho, aby sa tak stali nástrojom Jeho blízkosti, trónom Jeho milosrdenstva v tomto svete (Mystagogická katechéza V 21, ed. A. Piédagrel 1966 (Sources chrétiennes 126, 170 ff); übers. u. eingel. von G. Röwekamp, Freiburg 1992 (Fontes Christiani, Bd 7, S. 162 f.); vgl. J. A. Jungmann, Missarum Sollemnia II (Freiburg 1952) 469; zur rituellen Gestaltung der Kommunion der Gläubigen in der Geschichte 463-486.

Kto toto zväží, spozná: Je nesprávne sporiť sa o tento či iný postoj. Sporiť sa musíme a môžeme iba o to, o čo zápasila Cirkev pred a po IX. storočí, totiž o úctu srdca, ktoré sa skláňa pred Božím tajomstvom, ktoré sa kladie do našich rúk. Pritom nesmieme zabúdať, že nielen naše ruky sú nečisté, lež aj náš jazyk a aj naše srdce a že s jazykom neraz viac hrešíme ako s rukami. Veľkou odvahou a súčasne vyjadrením Božej milosrdnej lásky je to, že sa Ho môžeme dotýkať nielen rukou a jazykom, lež i našim srdcom. Že Pán vstupuje do nás a chce byť v nás, chce s nami žiť a chce sa stať stredobodom nášho života a jeho premeny.

(Joseph Kardinal Ratzinger, Gott ist uns nah, Eucharistie: Mitte des Lebens)

PS: V súvislosti so spôsobom prijímania na ruku, ktoré opisuje Cyril Jeruzalemský, by som navrhol dať do zátvorky praktickú poznámku: vzhľadom na to, že v súčasnosti sa používajú malé hostie, bolo by zrejme praktickejšie dávať ľavú ruku na pravú a z nej si potom pravou rukou klásť hostiu do úst. (Eucharistia – stredobod Cirkvi, Mníchov 1978)

Viera Kujaníková

Báseň na dnes

*Keby si neľúbil,
nevedel by si,
čo je to láska
a akú majú hviezdy
v noci moc.*

*Keby si neľúbil,
nepočul by si spievať
ranného vtáka
a v očiach ľudí
slzy nevidel.*

*Keby si neľúbil,
nevedel by si
ako bolí zrada
a aké verše znejú
v puknutom srdci.*

*Keby si neľúbil,
bol by si sám,
sám so svojím smútkom
uväzneným za mrežami
v hrudi.*

*Keby si neľúbil,
nevedel by si
šťastne žiť.*

(zo zbierky Božia slza)

Ahoj, deti!

stránku pripravila: Melánia Tkáčová

Ako ste strávili jarné prázdniny? V prírode, na výlete alebo v kruhu rodiny? Počasie bolo a je veru všelijaké, veď ako hovoria naši starí rodičia: marec – šaľec a tento mesiac teda neostal svojmu prívlastku nič dlžný. S príchodom marca prišlo aj pôstne obdobie a my máme pocit, že je to náročné a pochmúrne, ale práve naopak. Počas tohto obdobia máme možnosť rozkvitnúť a zveladiť svoj vzťah s Pánom Bohom a stať sa krajšími a lepšími vnútri nášho srdiečka.

Svätica mesiaca – sv. Františka Rímska – 9. 3.

Sv. Františka Rímska sa narodila v Ríme a túžila vstúpiť do kláštora, ale otec ju prisľúbil za manželku šľachticovi Lorenzovi. Ten si Františku vážil a Františka sa zase snažila byť vládna a milá. Veľmi rada chodila do kostola, často rozjímala a modlila sa. Františka deti vychovávala k slušnému a nábožnému životu. K sebe bola veľmi prísna. Striedmo sa stravovala, jedla zväčša len zeleninu, nepila víno. Všimli si ju aj iné šľachtické v Ríme a začali ju nasledovať. Rím bol vtedy v zlom stave, okupoval ho neapolský kráľ. Najstaršieho syna odvedli ako rukojemníka a manžel bojoval medzi obrancami, kde bol ťažko ranený a následne ho poslali do vyhnanstva. Františka pomáhala, kde vedela. Ošetrovala ranených, navštevovala chorých, zabezpečovala lieky, volala lekárov a hladným dávala jedlo. Keď bol v Ríme pokoj, syn a manžel sa vrátili. Rimania si ju ctili už počas jej života. Obdivovali jej hlboký duchovný život. Hneď po smrti ju začali uctievať ako sväticu. Pochovali ju v kostole Panny Márie Novej pri Fore Romane.

Sv. Jozef, ženích Panny Márie – 19. 3.

V tento deň slávime sviatok sv. Jozefa, ženícha Panny Márie. Jozef bol pestúnom Pána Ježiša, ale vieme o ňom veľmi málo, len to, čo je o ňom napísané vo Sv. písme. Bol potomkom kráľa Dávida a bol chudobným tesárom. Nevieme ani to, kde a kedy zomrel. Asi sa to stalo ešte pred verejným vystúpením Ježiša. O úcte k sv. Jozefovi v prvých storočiach nevieme.

Zvestovanie Pána – 25. 3.

Od tohto dňa zostáva do Vianoc 9 mesiacov. Pripomíname si udalosť, kedy k Panne Márii prišiel anjel, ktorý jej oznámil, že sa stane matkou dlho očakávaného Mesiáša, že počne a porodí syna, Ježiša Krista.

ÚLOHA: Čo je ešte známe o sv.

Františke? Dozviete sa po vylúštení osemsmerevky:

--- --

Hľadané slová: DETI, EVANJELIUM, FRANTIŠKA, JEŽIŠ KRISTUS, KLÁŠTOR, LÁSKA, MANŽEL, MODLITBA, MYSTIKA, NÁDEJ, OŠETROVAŤ, POKOJ, POSLUŠNOSŤ, RÍMSKA, SVÄTÁ, VDOVA, VIERA, VOJNA, ŠLACHTIC, ŽOBRAŤ

M	N	O	Š	E	T	R	O	V	A	Ť	I
U	K	Š	Ľ	A	C	H	T	I	C	S	A
I	T	E	D	A	O	D	N	E	E	O	K
L	J	A	N	Ť	B	E	O	R	D	N	I
E	E	I	K	Š	A	T	I	A	E	Š	T
J	E	Ž	I	Š	K	R	I	S	T	U	S
N	E	L	N	A	I	Á	B	L	B	L	Y
A	E	D	V	A	J	T	V	O	D	S	M
V	K	O	Á	O	M	Ä	N	O	Ž	O	Z
E	D	S	K	N	Ú	V	T	A	J	P	M
V	E	O	Á	A	K	S	M	Í	R	N	C
H	P	Y	K	L	Á	Š	T	O	R	F	A

Ako prekonať zlo pornografie?

Uvedomenie si rozsahu zla spôsobeného pornografiou nás však nemá viesť k strachu a už vôbec nie k nenávisti voči páchatelom tejto neprávosti. Samozrejme, že nemáme ospravedlňovať zlé skutky. Nenávidieť máme hriech, ale hriešnikov máme milovať tak ako Kristus, ktorý trpel pre naše hriechy a zomrel za každého hriešnika. Keď sa Ježiš zjavil mystičke Rozálii Celakovej, povedal jej: „Dieťa, pozri sa, ako veľmi ma znevažujú a akú bolesť mi spôsobujú hriechy nečistoty, zabíjanie (deti) a hrozná nenávisť. Už ďalej nemôžem znášať tieto urážky a znevažovanie, ktoré mi spôsobujú hriechy nečistoty.“

Na záplavu hriechu máme odpovedať modlitbou za hriešnikov a tým, že my sami budeme odolávať pokušeniam a usilovať sa o čistotu srdca ako učí Katechizmus katolíckej cirkvi: „Čistota predpokladá naučiť sa sebaovládaniu, ktoré je výchovou k ľudskej slobode. Alternatíva je zrejмая: alebo človek ovláda svoje vášne a nadobudne pokoj, alebo sa nechá nimi zotročiť a stane sa nešťastným“ (2339).

Tí, čo sú zotročení nečistotou, môžu čerpať zo skúseností tých, ktorým sa podarilo vykročiť na cestu čistoty. Vo svojom svedectve píš, že „Božia milosť k nim prišla prostredníctvom:

- *pravidelnej spovede* - takej častej, aké časté boli pády. Andrej hovorí: „Ak som padol raz za týždeň, spovedal som sa dvakrát do týždňa;

- *každodenného alebo týždenného spytovania svedomia*, ktoré bolo vždy písomné. Zaviedol som si zošit, aby som sa spätne mohol pozrieť na to, čo bolo príčinou mojich pádov. Písal som si doň to, čo sa udialo, kedy a aký hriech som

spáchal. Pomohlo mi to nájsť zákonitosti, ktoré ovládali môj závislý život a odstrániť správanie, ktoré viedlo k hriechu;

- *uvedomenia si, čo v živote strácam* a zároveň som si chcel vzbudiť ľútosť nad hriechmi a preto som dôkladne rátal veľkosť svojich hriechov. Pomáhalo mi to ľutovať a chránilo ma to pred pádmi. Za stratu som považoval napríklad: nedostatok blízkych vzťahov, stratený čas pri internete, čas stratený hriechom, nedostatok priateľov, osamelosť prerátanú na hodiny, stratu peňazí, stratu dobrého mena, stratu šancí. Stratou je aj to, že nám chýba to, po čom túžime, napríklad čas na stretnutie s priateľmi. Dôkladne som rátal, koľko času som takto stratil v priebehu roka a zistil som, že hriech ma obral o množstvo času. Čas venovaný priateľom alebo dobrej knihe sa blížil k nule.

- *ruženca, adorácie, svätej omše* v nedeľu a aspoň raz v týždni;

- *starostlivosti o seba* - čistota sa prejavuje aj v poriadku a dodržiavaní hygieny. Každodenná starostlivosť o tieto veci zmenila moje návyky, zvýšila sebadôveru.

- *plnohodnotnej stravy a spánku*, aby som mal viac síl bojovať so svojou slabou vôľou;

- *chvilí samoty* - začal som sa cítiť dobre sám so sebou. Vďaka angažovanosti v spoločenstve som nadobudol väčšiu sebadôveru. Bol to základ môjho rastu.

- *služby* - nakoľko som mohol a vedel, natoľko som slúžil iným ľuďom v spoločenstve, pričom som nečakal odmenu ani pochvalu.“

S Bohom sa dá vždy začať odznova. Svätý Ján Pavol II. povedal mladým: „Dnes vám civilizácia smrti okrem iného ponúka takzva-

rubriku pripravuje
MUDr. Blažej Vaščák

nú „voľnú lásku“. Ide o deformáciu lásky, o znesvätenie jednej z najvzácnejších a svätých hodnôt, pretože morálna neviazanosť nie je ani láskou... Nebojte sa žiť proti prúdu všeobecných názorov a ponúk, ktoré odporujú Božiemu zákonu. Odvaha viery stojí veľa, ale vy nesmiete prehať lásku!“

Preto prvým a najdôležitejším krokom, ktorý človeku pomôže zanechať hriech a začať opravdivo milovať je spoveď. Svätá Faustína napísala slová, ktorými nás Ježiš pozýva stretnúť sa s ním vo sviatosti pokánia: „Tam sa dejú najväčšie zázraky, ktoré sa ustavične opakujú. Aby sme ten zázrak dosiahli, netreba ísť na ďalekú púť ani vykonať nejaké vonkajšie obrady. Stačí pristúpiť s vierou k nohám môjho zástupcu (kňaza) a povedať mu o svojej úbohosti a zázrak Božieho milosrdenstva sa prejaví v celej plnosti. Aj keby duša bola ako rozkladajúca sa mŕtvola a aj keby z ľudského pohľadu už nebolo pre ňu vzkriesenia a všetko bolo už stratené, nie je tak u Boha. Zázrak Božieho milosrdenstva vzkriesi takú dušu v celej plnosti“ (Deníček 1448).

Trampoty v manželstve

160. Kto chce zničiť kresťanský hodnotový systém?

Ide o ohrozenie slobody a demokracie. Dejiny nás učia, že *milantný ateizmus* bol a naďalej je zdrojom krutých totalít a baštou fanatizmu a povier. Jedným z najväčších ohrození demokracie a slobody je v súčasnosti *rodová ideológia a LGBT*. Ich hlavným cieľom je zničiť kresťanský hodnotový systém. Táto *neomarxistická ideológia* navzdory zjavným faktom hlása, že človek sa nenarodí ako muž alebo žena, ale sa ním či ňou stáva v dôsledku svojho rozhodnutia a sexuálnej preferencie.

Ideológovia gender a LGBT nasmerovali svoj hlavný útok na manželstvo, rodinu a Katolícku cirkev. Vedení nenávisťou k Bohu a kresťanským hodnotám vypracovali stratégiu ničenia Cirkvi. Chcú ju uskutocniť pomocou prevzatia kultúry, vzdelávania a masovokomunikačných prostriedkov, aby prostredníctvom nich propagovali morálnu neviazanosť a nenávisť ku kresťanom a k Cirkvi a takto zničili kresťanský hodnotový systém. Podľa rodových ideológov je všetko zlo dôsledkom zotročenia kresťanskou morálkou a preto ju treba úplne zničiť a odstrániť, aby neobmedzovala ľudské pudy. Namiesto nej zas treba vytvoriť novú etiku, ktorá človeku umožní nehataný prístup k sexuálnym zážitkom.

Rodová ideológia a GBT predstavujú program radikálneho odvrhnutia pravdy o Bohu a človeku a morálnych princípov, ktoré nám dal Kristus. V skutočnosti nemajú nič spoločne s vedou a vedeckými faktami. Odmietajú Boha, zatiaľ čo člo-

veka redukovujú na úroveň inteligentného zvierata a ľudskú dušu na inštinkty. Dejiny nás učia, že zakaždým, keď ľudia odvrhli Krista a jeho hodnotový systém, viedlo to k vzniku zločineckých totalitných režimov, genocíd, úpadku kultúry a slobody až po morálnu degradáciu celých spoločností, čiže k vytvoreniu pekla na zemi. Našťastie je tu *jedinečná dôstojnosť každého človeka*.

Ak si pripomenieme jedinečnú dôstojnosť každého človeka, lepšie pochopíme rozsah iracionálnej nenávisťi, s akou prívrženci rodovej ideológie a LGBT bojujú proti Kristom zjavenej pravde o Bohu a človeku. Boh stvoril človeka ako muža a ženu. Stvoril ho na svoj obraz a podobu, pričom mu daroval nesmrteľnú dušu, rozum, slobodnú vôľu a schopnosť milovať (Gn 1, 26-31). Človek dostal nesmiernu dôstojnosť. „V blížnom, v mužovi alebo žene, možno vnímať odraz samého Boha, konečného cieľa a uspokojenie každého človeka“ (Evanjelium vitae 36).

Spolu s touto dôstojnosťou vpísal Boh do svedomia človeka zákon lásky obsiahnutý v Desatore. Je to výzva k láske k Bohu a k blížnemu, ktorá sa prejavovať zachovávaním desiatich Božích prikázaní, premáhaním zla dobrom a nenávisťi láskou a odpúšťaním všetkého všetkým. Desatoro má večnú hodnotu a je základným zákonom ľudstva. Jeho zachovávanie zabezpečí človeku slobodu a večný život tým, že ho spojí s Bohom a ľuďmi. Tento morálny zákon vyjadrený v desiatich Božích prikázaniach má byť základnou normou správania a medzi-

ľudských vzťahov.

Sám Boh teda garantuje každému človeku slobodu svedomia a právo na život od počatia až po prirodzenú smrť. Základom demokracie je rešpektovanie tohto práva. Preto je legalizácia interrupcie a eutanázie prejavom veľkého úpadku svedomia. Svätý Ján Pavol II. napísal, že nijaký ľudský zákon nemôže uznať za prípustné: „Umelý potrat je - nezávisle od toho, ako je vykonaný - vedomým a priamym zabitím ľudskej bytosti v počiatocnom štádiu jej života medzi počatím a narodením... Zavraždená j ľudská bytosť na prahu života, a teda bytosť najnevinnejšia, akú si vôbec možno predstaviť: nemožno ju preto nikdy považovať za útočníka, tým menej za nespravodlivého útočníka“ (EV 58).

Svetoznámy genetik profesor Jérôme Lejeune odpovedal na otázku o začiatku ľudského života nasledovne: „Podľa mňa je odpoveď na túto otázku veľmi jednoduchá... Človek sa začína vo chvíli počatia. Nie je to výrok morálnej či sentimentálnej povahy, ale vedecky dokázaný fakt. Vo chvíli, v ktorej dochádza k počatiu ľudskej bytosti, máme do činenia s človekom – nie je to ryba, ani výrastok, ani améba. Je to človek. Tí, čo tvrdia, že interrupcia nie je zločin, dávajú licenciu na zabíjanie.“

Bez čistého srdca človek nie je schopný milovať a zas bez lásky nedosiahne šťastie ani večný život. Božou vôľou je naše posvätenie, čiže zrelosť v láske prejavujúca sa sebaovládaním, „aby ste sa zdržiavali smilstva a aby každý z vás vedel mať svoju nádobu vo svätosti

a v úcte, nie v náruživej žiadosti-vosti ako pohana, ktorí nepoznajú Boha“ (1 Sol 4, 4-5). „Ale telo nie je na smilstvo, lež pre Pána a Pán pre telo“ (1 Kor 6,13).

Diabol, ktorý je „otcom lži“ (Jn 8,44), využíva pri pokúšaní stratégiu, ktorá spočíva v stotožňovaní lásky so sexuálnou rozkošou, pričom celkom vynecháva duchovný rozmer človeka. V tomto démonickom klam-

stve tkvie koreň hriechov nečistoty: predmanželského a mimomanželského spoluzitia, homosexuálnych aktov, pornografie, masturbácie a pettingu. Tieto hriechy ničia lásku, prehľbujú egoizmus a zotročujú človeka, vrhajú ho do závislosti.

Podľa Božieho plánu má byť sexuálne spojenie manželov ich duchovným zjednotením, ktoré sa uskutočňuje skrze telesné spojenie. Pán

Boh chce, aby sexuálne spolužitie manželov bolo osobitným prejavom ich vzájomnej lásky, úplným a nezištným darovaním seba a zároveň znamením sviatosti manželstva, prostredníctvom ktorej majú účasť na živote a láske Najsvätejšej Trojice a sú jej ikonou. Najdôležitejšia je ich vzájomná láska, ktorá má svoj pôvod v Kristovi.

MUDr. B. Vaščák

Stalo sa

- 19. 2. v sobotu bola spoločná krstná náuka o 10.00 na fare v katechetickej miestnosti
- **19. 2. v sobotu o 17.00 bolo stretnutie snúbencov, ktorí sa prihlásili na snúbeneckú školu, „na prvú várku“, na fare v katechetickej miestnosti**
- 27. 2. vo farskom kostole vo Vítaze sme sa o 15.00 modlili za pokoj a mier na Ukrajine pred vyloženou Sviatosťou
- **1. 3. o. arcibiskup Bernard Bober zrušil dišpenz, ktorý oslobodzoval veriacich od povinnosti zúčastniť sa na sv. omši v nedeľu a v prikázaný sviatok**
- 2. 3. Popolcovou stredou sme začali 40-dňové pôstne obdobie; v tento deň bol prísny pôst a zdržiavanie sa mäsitého pokrmu, bol to deň pokánia v celej katolíckej Cirkvi
- **4. 3. v piatok začali krížové cesty v pôstnom období: v Ovčí o 16.30 a vo Vítaze o 18.00, po nich boli sv. omše; krížové cesty v nedeľu sú v Ovčí o 13.30 a vo Vítaze o 14.30**
- 6. 3. v nedeľu bola po sv. omšiach jarná zbierka na charitu
- **10. 3. vo štvrtok sme začali deviatnik k sv. Jozefovi, ženíchovi Panny Márie**
- 12. 3. v sobotu bola spoločná krstná náuka o 10.00 na fare v katechetickej miestnosti

Stane sa

- **27. 3. v noci z 26. na 27. marca sa mení čas, o 02.00 hodine stredoeurópskeho času posúvame hodiny na 03.00 hodinu letného času**
- 10. 4. na Kvetnú nedeľu pri druhej sv. omši o 10.30 sa stretneme pri kostole sv. Ondreja, kde bude požehnanie ratoľestí, ktoré ponesieme v rukách a takto v sprievode pôjdeme do kostola sv. Jozefa, kde začne slávnostná sv. omša; táto procesia nám má pripomenúť Pánov vstup do Jeruzalema na osliatku, kde podstúpi umučenie
- **10. 4. na Kvetnú nedeľu po sv. omši, vo výročný deň smrti Juraja Riška, ktorý bol prvým farárom v našej farnosti, bude požehnaná jeho pamätná tabuľa**
- 14. 4. na Zelený štvrtok budú v katedrále sv. Alžbety v Košiciach pri sv. omši o 9:30 posvätené oleje: krizma, olej katechumenov a olej chorých; tento deň je aj dňom spoločenstva kňazov so svojím diecéznym biskupom
- **15. 4. na Veľký piatok bude krížová cesta doobeda vo Vítaze o 11.00, začneme pred kostolom sv. Ondreja, v prípade nepriaznivého počasia bude krížová cesta v kostole; v Ovčí začína krížová cesta o 13.00 v kostole**
- 15. 4. na Veľký piatok sa začne deviatnik pred sviatkom Božieho milosrdenstva, pomodlime sa ho v kostole pred obradmi; vo Veľký piatok je prísny pôst
- **16. 4. bude požehnanie jedál na Bielu sobotu o 16.00 vo Vítaze a o 16.30 v Ovčí**
- 17. 4. slávime najväčší cirkevný sviatok - zmŕtvychvstanie nášho Pána Ježiša Krista
- **24. 4. v nedeľu vo sviatok Božieho milosrdenstva sa o 15.00 vo farskom kostole pomodlime slávnostne korunku k Božiemu milosrdenstvu v hodine milosrdenstva; v tento sviatok bude po sv. omšiach požehnanie obrazov Božieho milosrdenstva**

Prehľad bohoslužieb

		Vítaz		Ovčie	
14. 3.	Pondelok	18:00	za ZBP Františky Čechovej (317)		
15. 3.	Utorok	18:00	† Regína Magdová (výročná)		
16. 3.	Streda			17:00	† Štefan a Magdaléna Humeňanskí
17. 3.	Štvrtok	7:00	za ZBP pre Bohuznáme osoby		
18. 3.	Piatok	18:00	† Mária a Valent Birošovci	17:00	za ZBP Bohuznámej osoby a jej rodiny
19. 3.	Sv. Jozefa	7:30	za ZBP rodín prístrešia „Andrejkovičová“	9:00	† Anna Škropekova (výročná)
20. 3.	3. pôstna nedeľa - C	7:30	za farnosť	9:00	70: Štefan Baloga a za jeho rodinu
		10:30	60: Peter a 55: Mária Mihokovci		
21. 3.	Pondelok				
22. 3.	Utorok	18:00	† Anna, Ondrej a Peter Čechovci		
23. 3.	Streda			17:00	za ZBP Mileny Magdovej a jej rodiny
24. 3.	Štvrtok	7:00	† Anton Lesník, kňaz		
25. 3.	Zvestovanie Pána	18:00	80: Ladislav Grega	17:00	† Vincent Tkáč
26. 3.	Sobota	7:00	za ZBP celej rodiny Jurčišinovej		
27. 3.	4. pôstna nedeľa - C	7:30	za farnosť	9:00	za ZBP Cyrila Balogu
		10:30	vlastný úmysel		
28. 3.	Pondelok				
29. 3.	Utorok	18:00	† Štefan, Helena a Štefan Čechovci		
30. 3.	Streda			18:00	† Štefan, Margita a Štefan Baranovci
31. 3.	Štvrtok	7:00	† Žofia Gregová		
1. 4.	Piatok	18:00	60: Jozef Bednár	17:00	† Imrich, Justína a Michal
2. 4.	Sobota	7:00	za živých a mŕtvych členov RB		
3. 4.	5. pôstna nedeľa - C	7:30	88: Františka Jurčišinová	9:00	za farnosť
		10:30	60: Bohuznámej osoby a za jej rodinu		
4. 4.	Pondelok	18:00	† Margita a Jozef Galdunovci		
5. 4.	Utorok	18:00	† Anna, Štefan a sr. Samuela		
6. 4.	Streda			18:00	† Žofia, František a Michal
7. 4.	Štvrtok	7:00	† Flavian a Helena Jenčovci	18:00	za ZBP a uzdravenie Bohuznámej osoby
8. 4.	Piatok	18:00	za ZBP Bohuznámej rodiny		
9. 4.	Sobota	7:00	za ZBP rodín Andrejkovičovej a Ondášovej		
10. 4.	Kvetná nedeľa - C	7:30	50: Monika Novotná a za jej rodinu	9:00	za farnosť
		10:30	† Juraj Riško, kňaz (výročná)		
11. 4.	Pondelok	18:00	za ZBP Bohuznámej rodiny		
12. 4.	Utorok	18:00	† Ondrej		
13. 4.	Streda			18:00	† Ján, Justína, Žofia a Štefan Pribulovci
14. 4.	Zelený štvrtok	18:30	† Ján Skoloda (výročná)	17:00	za ZBP Petera Tobiaša
15. 4.	Veľký piatok	15:00	—	17:00	—
16. 4.	Biela sobota	20:00	vlastný úmysel	20:00	vlastný úmysel
17. 4.	Zmŕtvychvstanie Pána	7:30	† Františka a Štefan Novotní (1)	9:00	† Vojtech, Margita, Anna a Gabriela Kostelníkovci
		10:30	za farnosť		
18. 4.	Veľkonočný pondelok	7:30	† Valent, Helena a Ladislav	9:00	vlastný úmysel
		10:30	za ZBP Bohuznámej osoby		
19. 4.	Utorok	18:00	† Barbora, Anna a Margita		
20. 4.	Streda			18:00	† Milan Jenča (výročná)
21. 4.	Štvrtok	18:00	† Bartolomej, Helena a Róbert Čechovci		
22. 4.	Piatok	18:00	† Štefan a Mária	17:00	† Štefan, Jozef, Helena, Margita a Štefan
23. 4.	Sobota	7:00	† Martin, Tomáš a Berta Magdovci		
24. 4.	2. veľkonočná nedeľa - C	7:30	25. manž.: Alena a Viktor Novotní a za ich rodinu	9:00	80: Mária Farkašová
		10:30	za farnosť		

